

FORSVARSMATERIELL

ÅRSRAPPORT 2024

VI UTRUSTER FORSVARET

INNHOLD

1. LEDERS BERETNING	4
2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	9
2.1 Samfunnsoppdraget	10
2.2 Misjon, visjon og verdier	11
2.3 Organisasjon og ledelse	11
2.4 Samarbeid i forsvarssektoren	13
2.5 Hovedtall	17
3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	19
3.1 Resultatmål 1: Målrettet og godt ivaretatt materiell for sektoren	21
3.2 Resultatmål 2: God beredskap for krise og væpnet konflikt	23
3.3 Resultatmål 3: Materiell og tjenester fremskaffet til rett tid, kostnad og ytelse	24
4. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	28
4.1 Mål-, resultat- og risikostyring	29
4.2 Internkontroll	29
4.3 Arbeidet med holdninger, etikk og ledelse	30
4.4 Leverandøroppfølging	30
4.5 Riksrevisjonen	30
4.6 Overordnet vurdering av modenheten i styring og kontroll	31
4.7 Varslingskanal	31
4.8 Fellesføringer i tildelingsbrevet	31

BILDETEKST FORSIDE:

Kystvaktfartøyene som skal styrke kontroll og overvåking i nordområdene.

Tre nye kystvaktfartøy erstatter fartøy i Nordkapp-klassen. Anskaffelsen av kystvaktfartøyene er en av de største forsvarsanskaffelsene gjort i maritim sektor i Norge noensinne. Den siste av de tre kystvaktfartøyene, KV Hopen (avbildet), ankom i 2024. Foto: Forsvaret

5. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	34

TILLEGG TIL ÅRSRAPPORT	37

Bærekraftsrapport	38

Likestilling, mangfold og inkludering	42

6. ÅRSREGNSKAP	46

A. Ledelseskommentar til årsregnskap	48

B. Kontantregnskap	50

C. Virksomhetsregnskap	57

TABELLOVERSIKT

Tabell 1: Hovedtall	18

Tabell 2: Balanse	18

Tabell 3: Kontrakter og rammeavtaler over 500 millioner kroner inngått i 2024	25

Tabell 4: Kjønnsfordeling lønn og stilling i antall og prosent	43

FIGUROVERSIKT

Figur 1: Forsvarsmateriells organisasjon per 1. januar 2025	12

Figur 2: Forsvarssektoren	15

Figur 3: Målbilde	21

1

LEDERS BERETNING

”

Kystvaktfartøyet KV Hopen døpt

Dette er en stor dag for oss i Forsvarsmateriell og hele Kyst-Norge. Vi ønsker KV Hopen, det tredje og siste kystvaktfartøyet i Jan Mayen-klassen, velkommen til innsats for det norske Forsvaret. En av våre største anskaffelser fra norsk maritim industri.

- Gro Jære, direktør Forsvarsmateriell

Foto: Tone Molnes

LEDERS BERETNING

Norsk sikkerhets- og forsvarspolitik har som mål å forsvare norsk suverenitet, vår territorielle integritet, vår befolkning, vårt demokratiske styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press.

Forsvarsmateriell spiller en viktig rolle ved å bidra til et godt rustet forsvar, og den sikkerhetspolitiske utviklingen har understreket betydningen av vårt oppdrag.

2024 var det siste gjennomføringsåret i langtidsplanen (Prop. 14 S (2020–2021)). I starten av perioden ble det lagt vekt på å videreutvikle Forsvarsmateriell som forvaltningsorgan. Vi har realisert økningen i investeringsmidler fra år til år gjennom hele perioden, uten at driftsbudsjettet har økt tilsvarende. Sektorreformen for forsvarssektoren (F-24) ble startet opp i 2023, og rollen til Forsvarsmateriell ble tydeligere gjennom F-24.

Forsvarsmateriell er en kompetanseorganisasjon. Vi arbeider for å være en arbeidsgiver som gir medarbeiderne våre mulighet til å utvikle seg, og som tiltrekker oss nye medarbeidere. Vi ønsker å være en god arbeidsplass og sikre at vi også i fremtiden har riktig kompetanse for å løse samfunnsoppdraget vårt. Vi arbeider videre med å utvikle en kultur som styrker det gode arbeidsmiljøet, og gjennomfører kompetanseutvikling som støtter opp under leveransene våre. Gjennom 2024 har vi vokst. Vi rekrutterte i henhold til plan, og i tillegg

sluttet en mindre andel av medarbeiderne i 2024 enn tidligere år.

Våre oppdrag gis i de årlige tildelingsbrevne fra Forsvarsdepartementet. I 2024 var det overordnede effektmålet: «Materiell og tjenester som møter Forsvarets behov, er tilgjengeliggjort på en mest mulig ressurs-effektiv og bærekraftig måte.» Dette underbygges av tre resultatmål.

- **R1:** Målrettet og godt ivaretatt materiell for sektoren
- **R2:** God beredskap for krise og krig
- **R3:** Materiell og tjenester fremskaffet til rett tid, kostnad og ytelse

I juni 2024 ble den nye langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024)) for perioden 2025–2036 vedtatt. Den innebærer en kraftig styrking av Forsvaret for å møte de sikkerhetspolitiske utfordringene. Langtidsplanen er en ambisiøs plan for hele sektoren og krever et betydelig taktskifte for Forsvarsmateriell.

Samtidig som vi prioriterte støtte til Ukraina høyt og gjennomførte en omfattende omstillingsprosess som en del av sektorreformen klarte Forsvarsmateriell å øke omsetningen innenfor investeringsområdet med om lag 4 mrd. kroner, som ble bevilget i revidert nasjonalbudsjett for 2024. Videre ble det lagt til rette for gjennomføringen av Forsvarsløftet ved økt produksjon av sentrale styringsdokumenter og bidrag til gjennom-

føring av konseptvalgutredninger ut over det som var planlagt ved inngangen av året.

Totalt sett er vår vurdering at Forsvarsmateriell har levert godt.

I 2024 er det inngått avtaler som har stor betydning for forsvarsevnen. Vi har overført mindre materiell til drift enn planlagt. Det skyldes i hovedsak forsinkelser og kvalitetsutfordringer hos leverandørene.

Det har vært stor aktivitet med mer enn 100 leveranser i 2024. Blant materiellet vi har overlevert til Forsvaret, er det siste av fem P-8A maritime patruljefly og det siste av tre nye kystvaktfartøy, KV Hopen. Videre har Hæren fått overlevert nye artilleriskyts, broleggerpanservogner, oppgraderte beltevogner og truger. Innen IKT-området har vi levert nye sambands- og kommunikasjonsløsninger for ulike formål i Forsvaret.

Vi mottok seks nye F-35 kampfly i 2024 og forventer at de siste seks blir levert før sommeren 2025, slik at Forsvaret da har mottatt alle 52 fly. Byggingen av de nye ubåtene har startet i Tyskland.

Det har vært god fremdrift i prosjektporteføljen. Mange viktige milepæler er innfridd, herunder hurtig etablering av nye leverandøravtaler.

Det er inngått avtale om å levere fem nye patruljebåter til Kystvakten. Det er også inngått avtale om å styrke kapasiteten hos

Nammo for produksjon av artillerigranater. For luftvern er det inngått kontrakter om levering av flere NASAMS-batterier og nye AMRAAM-missiler.

Vi fortsetter å utvikle oss som en profesjonell etat med god kunnskap om forsvarsmarkedet.

Det er utfordrende at etterspørselen etter forsvarmateriell er større enn tilbudet, og tiltakene som er etablert for å styrke produksjonskapasiteten, er viktige.

I 2024 har vi understøttet den nasjonale forsvarsindustrielle strategien på en tilfredsstillende måte. På vegne av Forsvarsdepartementet fremforhandler vi industri-samarbeidsavtaler med utenlandsk industri i de prosjektene der dette er et krav. Det ble i 2024 fremforhandlet ti nye avtaler med utenlandske leverandører med en samlet forpliktelse på 1,5 milliarder kroner. Industriasamarbeidsavtalene kommer norsk forsvarsindustri til gode, inkludert små og mellomstore bedrifter. Norsk forsvarsindustri leverer verdensledende materiell gjennom flere av prosjektene.

Materielldonasjoner, reanskaffelser og støtte til Ukraina er også viktige bidrag til Norges sikkerhet. Vi har videreført støtte i utvikling av vår søsterorganisasjon DPA i Ukraina. Vi har også støttet Ukraina gjennom bidrag i Nansen-programmet.

Støtten til Ukraina fortsetter og videreutvikles i 2025, med en økende ambisjon om at vi tar med oss læring tilbake til vår egen utvikling.

Innenfor avhendingsområdet er det blant annet levert 13 F-16 fly til Romania og to P-3 maritime patruljefly til Argentina. I tillegg er det gjennomført fortløpende leveranser av tilhørende materiell gjennom hele perioden. Å sikre gjenbruk av forsvarsmateriell har både en økonomisk og en bærekraftig dimensjon.

Vi arbeider med å integrere bærekraft i våre prosesser. I 2024 gjennomførte vi en dobbel vesentlighetsanalyse for å identifisere de viktigste områdene for etaten innenfor bærekraft. Analysen avdekket at klimagassutslipp, innkjøpsprosedyrer og retningslinjer, kompetanseheving og leverandøroppfølging er områder som har stor finansiell og påvirkningsmessig vesentlighet. Forsvarsmateriells anskaffelse og teknisk godkjenning av syntetisk fremstilt drivstoff har gjort Norge til en av de første nasjonene i verden som tester ut bruken av bærekraftig drivstoff i stor skala i F-35. Dette er et viktig skritt i riktig retning for forsvarssektorens omstilling til det grønne skiftet.

Vi ivaretar vårt samfunnsansvar med å forvalte fellesskapets ressurser på en forsvarlig måte.

Den totale budsjetttildelingen innenfor drift og investering var på 31,4 milliarder kroner, og vi har regnskapsført 30,3 milliarder kroner. Etatens økonomistyring og kvaliteten på virksomhetsregnskapet for 2024 vurderes som god. Innenfor styring

og kontroll har vi i 2024 forbedret systematikk og metodeverk innenfor risikostyring, internkontroll og forebyggende sikkerhet. Etatens styringssystem er et viktig verktøy for å sikre forsvarlig forvaltning i den daglige driften.

2024 har vært et år for omstilling i forsvarssektoren gjennom omstillingsprogrammet F24, og internt i Forsvarsmateriell gjennom programmet Fram. Ny toppstruktur i Forsvarsmateriell ble etablert 1. juni, og ny organisasjon var på plass fra 1. januar 2025. Omstillingen legger til rette for en kraftsamling av etatens ressurser til gjennomføring av anskaffelser og investeringsprosjekter. I oktober overtok vi ansvaret for driftsanskaffelser, og deler av Forsvarets strategiske anskaffelser ble overført til oss. Videre har implementering av ny aktørmodell for materielldrift og vedlikehold og endringene på IKT-området vært høyt prioritert. Forsvaret gis et helhetlig ansvar for drift og vedlikehold av eget materiell, og Forsvarsmateriell skal ivareta materiellsikkerhetsmyndighet og designansvar for Forsvarets materiellportefølje. Som en del av F24 IKT ble 82 medarbeidere overført fra Forsvarsmateriells IKT-kapasiteter til Cyberforsvaret 1. januar 2025.

Arbeidet med å forenkle og forbedre anskaffelsesprosessene samt å utnytte det handlingsrommet som finnes, fortsetter. Våre egne anskaffelsesprosesser må differensieres og tilpasses risikoen anskaffelsen innebærer.

Statens prosesser for å godkjenne og gjennomføre omfattende investeringer legger vekt på å redusere risikoen for feilinvesteringer, både gjennom en grundig utredning med ekstern kvalitetssikring i forkant av selve beslutningen og for selve gjennomføringen. Anskaffelser av forsvarsmateriell er som regel store investeringer. Det er mulig å gjennomføre betydelig raskere prosesser, men da øker sannsynligheten for feil. Vi er i en annen sikkerhetssituasjon nå enn da disse prosessene ble laget. Det er viktig å veie risikoene opp mot hverandre. Det er til syvende og sist en politisk vurdering og risikoavveining.

Det er mulig å oppnå raskere vekst med de ressursene vi har, gjennom å utnytte handlingsrommet i de avtalene vi har inngått, samt i de pågående prosjektene. Gjennom prioritering og finansiering kan vi iverksette bestillinger for å øke volum innenfor de avtalene som er etablert. I en del av de pågående prosjektene er det et betydelige handlingsrom for å anskaffe mer, forutsatt finansiering.

For 2025 er første prioritet å gjennomføre langtidsplanen og støtte til Ukraina.

Videre å oppnå forbedringene gjennom ny struktur og nye grensesnitt samt å være en god arbeidsplass for våre medarbeidere, med en kultur som bidrar til leveranser og et godt miljø.

En stor takk til våre medarbeidere for en solid innsats! Vi ønsker også å takke Forsvaret, våre øvrige samarbeidspartnere i sektoren og våre leverandører, som har bidratt til årets måloppnåelse.

Gro Jære
direktør Forsvarsmateriell
Oslo, 30. april 2025

2

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Norge skal få elleve nye radarer for militær luftromsovervåking.
En av dem skal ligge på Sirikjerke i Øvre Eiker kommune.

Illustrasjon: Forsvarsbygg

2.1 SAMFUNNSOPPDRAGET

Forsvarssektorens samfunns mål er å verne om norsk suverenitet, vår territorielle integritet, vårt demokratiske styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press ved å bidra til

- å beskytte Norges befolkning, sentrale samfunnsfunksjoner og infrastruktur mot trusler, anslag og angrep fra både statlige og ikke-statlige aktører
- å forhindre væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet
- å fremme fred, stabilitet og videre utvikling av den internasjonale rettsordenen
- å forsvare Norge og allierte mot trusler, anslag og angrep i en alliert ramme

Forsvarsmateriell vil gjennom anskaffelse, forvaltning og avhending av materiell og gjennom fastsatte oppgaver og leveranser til Forsvaret være et viktig virkemiddel og en sentral bidragsyter for å nå samfunns målet.

Forsvarsmateriell er et bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet og ledes av direktør Forsvarsmateriell. Vi skal forvalte materiellet gjennom hele dets levetid for å ivareta ytelse, teknisk tilgjengelighet og sikkerhet i henhold til lover, regler og øvrige krav.

¹ Instruks for Forsvarsmateriell, Forsvarsdepartementet 18.12.2020.

FORSVARSMATERIELLS OPPGAVER¹ I 2024 VAR:

1 å gjennomføre materiellinvesteringer, sette bestemmelser for materiellforvaltning og avhende materiell i forsvarssektoren i henhold til Forsvarsdepartementets gjeldende retningslinjer for investeringer, materiellforvaltning og logistikkvirksomhet i forsvarssektoren, og for øvrig i tråd med de føringene Forsvarsdepartementet gir. Forsvarsmateriell er fagmyndighet materiell

2 å være forsvarssektorens øverste rådgiver innenfor materiellinvestering og materiellforvaltning og gi faglige råd til Forsvarsdepartementet og etatene i forsvarssektoren

3 å bidra til at materiellinvesteringene, herunder NATO-investeringer, materiellforvaltningen og avhendingen av materiell i forsvarssektoren, utøves til det beste for forsvarssektoren og i tråd med føringene Forsvarsdepartementet gir

4 å følge opp internasjonalt materiell-samarbeid og nasjonal forsvarsindustriell strategi i henhold til Forsvarsdepartementets føring

VÅR MISJON

**VI UTRUSTER
FORSVARET**

VÅR VISJON

**RELEVANT OG
TIDSRIKTIG**

VÅRE VERDIER

**VIDSYN | ÅPENHET
RESPEKT | ANSVAR | MOT**

2.2 MISJON, VISJON OG VERDIER

Vi forvalter store verdier på samfunnets vegne og gjennomfører store anskaffelser både nasjonalt og internasjonalt. Vi har en misjon, en visjon og et sett verdier som plattform for virksomheten vår. De skal bidra til en felles retning og utvikling av holdninger, etikk og ledelse.

Misjonen tydeliggjør hvem vi er til for, og beskriver hva vi faktisk gjør. Alle i Forsvars-materiell skal kunne assosiere seg med at materiell og annen understøttelse skal leveres tidsriktig og være relevant. Verdiene er en rettesnor for alle medarbeiderne i det daglige. I 2024 arbeidet vi med verdiene våre, og besluttet å forenkle gjennom å legge forsvarssektorens verdigrunnlag til grunn.

2.3 ORGANISASJON OG LEDELSE

Ved utgangen av 2024 hadde vi 1751 medarbeidere. Gjennom 2024 har vi omstilt virksomheten som nå består av sju leveranseenheter, fordelt på Land- og felleskapasiteter, Maritime kapasiteter, Luftkapasiteter, IKT-kapasiteter, Prosjekt og avhending, Anskaffelser og PRO, og to stabsenheter, Strategisk styring og utvikling og Økonomi og virksomhetsstyring. PRO er programorganisasjon til Mime, der Forsvaret er programeier.

Vårt hovedkontor er på Militærhospitalet på Grev Wedels plass 1 i Oslo. De fleste av våre enheter er samlokalisert med Forsvaret, blant annet på Haakonvern orlogsstasjon i Bergen, på Kjeller base i Lillestrøm og i Kolsås leir i Bærum. I tillegg har vi medarbeidere i Ramsund, Raufoss, Jørstadmoen, Hovemoen, Elverum, Bodø, Bardufoss og Ørland. Vi har også medarbeidere i USA, Tyskland, Italia, Frankrike, Nederland og Danmark.

DIREKTØR FORSVARSMATERIELL

Gro Jære

STAB

STRATEGISK STYRING OG UTVIKLING

Øyvind Johan Kvalvik
assisterende direktør, generalmajor

ØKONOMI OG VIRKSOMHETSSTYRING

Øystein Sørbø
økonomidirektør

AVDELINGER

**DIREKTØR
PROSJEKT OG AVHENDING**

Kate Høiback

**DIREKTØR
ANSKAFFELSER**

Magnus Hansvold

**SJEF
LAND- OG FELLES-
KAPASITETER**

Tomas Beck
brigader

**SJEF
MARITIME KAPASITETER**

Stein Håvard Bergstad
flaggkommandør

**SJEF
LUFTKAPASITETER**

Jarle Nergård
brigader

**DIREKTØR
IKT-KAPASITETER**

Eiliv Ofigsbø

**DIREKTØR
PRO**

Cathrine Devold

Figur 1: Forsvarsmateriells organisasjon per 1. januar 2025

2.4 SAMARBEID I FORSVARSSEKTOREN

For å tilgjengeliggjøre materiell og tjenester som møter Forsvarets behov på en ressurs-effektiv og bærekraftig måte, kreves et nært og effektivt samarbeid i forsvarssektoren, både med forsvarsindustrien, andre leverandører og andre lands myndigheter. I tillegg er det viktig å utnytte initiativ innenfor rammen av NATO, EU og nordisk samarbeid. Samarbeidet reguleres gjennom departementets instruksjer og retningslinjer, samhandlingsavtaler mellom etatene, internasjonale myndighetsavtaler og ulike former for kontrakter og avtaler med våre leverandører.

Forsvaret beslutter oppstart av prosjekter, og fremmer om nødvendig disse til Forsvarsdepartementet for politisk beslutning. Forsvarsmateriell fremskaffer materiellet og setter rammer for hvordan dette skal driftes. Forsvaret bruker, drifter og vedlikeholder materiellet. Når Forsvaret ikke lenger skal bruke materiellet, tilbakeføres det til oss for avhending.

Forsvarsbygg fremskaffer, forvalter og drifter sektorens eiendommer, bygg og anlegg, som i mange sammenhenger har et viktig grensesnitt til våre materiellanskaffelser. Forsvarets forskningsinstitutt bistår med kompetanse og har en sentral rolle i å utvikle ny teknologi sammen med industrien.

Materiellsamarbeidet med andre lands myndigheter og med nasjonal og utenlandsk industri er vesentlig for at Forsvaret sikres tilgang til ny teknologi og effektiv understøttelse. Samarbeidet om F-35, det tysk-norske materiellsamarbeidet innenfor ubåter og missil, samt leveranse fra det felles nordiske uniformsprosjektet, er eksempler på slikt samarbeid.

Vi bistår Forsvarsdepartementet med å støtte norsk forsvarsindustri i tråd med den nasjonale forsvarsindustrielle strategien². Gjennom trekantsamarbeidet mellom Forsvaret, Forsvarsmateriell, norsk industri og Forsvarets forskningsinstitutt utvikles høyteknologiske og internasjonalt konkurransedyktige produkter som møter Forsvarets behov.

Det er utarbeidet et veikart med tiltak og virkemidler for å skalere opp produksjonskapasitet i norsk forsvarsindustri og etablere et langsiktig beredskapsnivå. I sammenheng med dette har vi inngått kontrakt med Kongsberg Defence and Aerospace om anskaffelse av luftvern og forhåndsbestilling av komponenter med lang ledetid, og økt produksjonskapasitet for artilleriammunisjon hos Nammo.

Sektorsamarbeidet muliggjør en mer effektiv intern drift i etatene gjennom utnyttelse av fellesløsninger. Vi benytter Forsvarets

² Meld. St. 17 (2020–2021) Samarbeid for sikkerhet
– Nasjonal forsvarsindustriell strategi

fellesløsninger innenfor regnskap, lønn, personelltjenester, arkivtjeneste, IKT-understøttelse samt vakthold og sikring.

Allerede i 2023 etablerte vi videreutviklingsprogrammet Fram. Formålet med programmet er å sikre at vi håndterte de omfattende omstillingene, inklusive sektorreformen, mest mulig effektivt, noe som vil gjøre oss bedre i stand til å håndtere et økt behov for materiell og et betydelig økt ansvar.

Gjennomføringen av aktivitetene i omstillingsprogrammene F24 og Fram har medført store endringer, både i sektoren og internt i Forsvarsmateriell. Vi videreutvikler oss som etat og samhandlingen i sektoren forbedres.

Gjennom program Fram har Forsvarsmateriell jobbet systematisk langs fem hovedlinjer: struktur, prosesser, roller og ansvar, samt kompetanse og kultur. Som en konsekvens av dette arbeidet ble det vinteren 2023-24 besluttet å etablere en ny drifts- og leveransemodell gjennom en totrinnsprosess. Prosessen gikk parallelt med sektorreformen 2024, og når prinsippbeslutningene om sentrale områder for Forsvarsmateriell ble fattet våren 2024, kunne omstillingen av ny organisasjonsstrukturen starte. Første trinn ble implementert 1. juni 2024 med etablering av ny ledergruppe og avdelingsstruktur. Parallelt startet utredningen av

etatens sammensetning (Forsvarsmateriells staber, avdelinger og kapasiteter), noe som la grunnlaget for en helhetlig struktur som ble implementert 1. januar 2025.

Forsvarsmateriell har i sin egen utvikling koordinert særlig med arbeidsstrømmene F24 Anskaffelser, F24 IKT, F24 Materielldrift og vedlikehold og F24 Investering.

Som en del av F24 Anskaffelser overtok Forsvarsmateriell i oktober 2024 ansvaret for driftsanskaffelser fra Forsvaret og fikk med det rundt 100 medarbeidere fra Forsvarets logistikkorganisasjon til den da nyopprettede avdelingen for anskaffelser i Forsvarsmateriell.

Innenfor materielldrift og vedlikehold har Forsvarsdepartementet besluttet at Forsvaret skal få et mer helhetlig ansvar for materiellet i driftsfasen, mens Forsvarsmateriell skal ivareta rollene som materiell-sikkerhetsmyndighet og designansvarlig. Innenfor F24 IKT er det besluttet at Forsvaret skal ta et helhetlig ansvar for utvikling, drift og vedlikehold av Forsvarets sikre plattformer. Som konsekvens av dette ble 82 medarbeidere overført fra Forsvarsmateriell IKT-kapasiteter til Forsvaret 1. januar 2025.

FORSVARSSSEKTOREN

FORSVARET

FORSVARSMATERIELL

STATENS GRADERTE
PLATTFJORMTJENESTER

FORSVARSHISTORISK
MUSEUM

FORSVARSBYGG

FORSVARETS
FORSKNINGSINSTITUTT

NSM

Figur 2: Forsvarssektoren

OPPSUMMERING

LEVERANSER

140

leveranser av materiell til Forsvaret,
fordelt på 65 prosjekter

MEDARBEIDERE

1751

per 31.12

UTBETALINGER

F-35

5,6

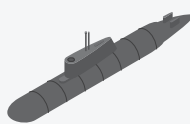
MRD. KR

Sensor for miliær
luftromovervåkning

1,4

MRD. KR

Undervannsbåter

5,9

MRD. KR

Maritim
helikopterkapasitet

2,6

MRD. KR

INDUSTRISAMARBEIDSAVTALER

50

Løpende industrisamarbeids-
avtaler ved årsslutt

61,9

MRD. KR

samlet forpliktelse

KONTRAKTER

1523

kontrakter vi forvalter

193

nye kontrakter
over 4,6 MNOK
inngått i 2024

33,6

MRD. KR

samlet forpliktelse
i 2024

AVHENDING

F-16

P-3

Nordkapp-klassen
Kystvakt

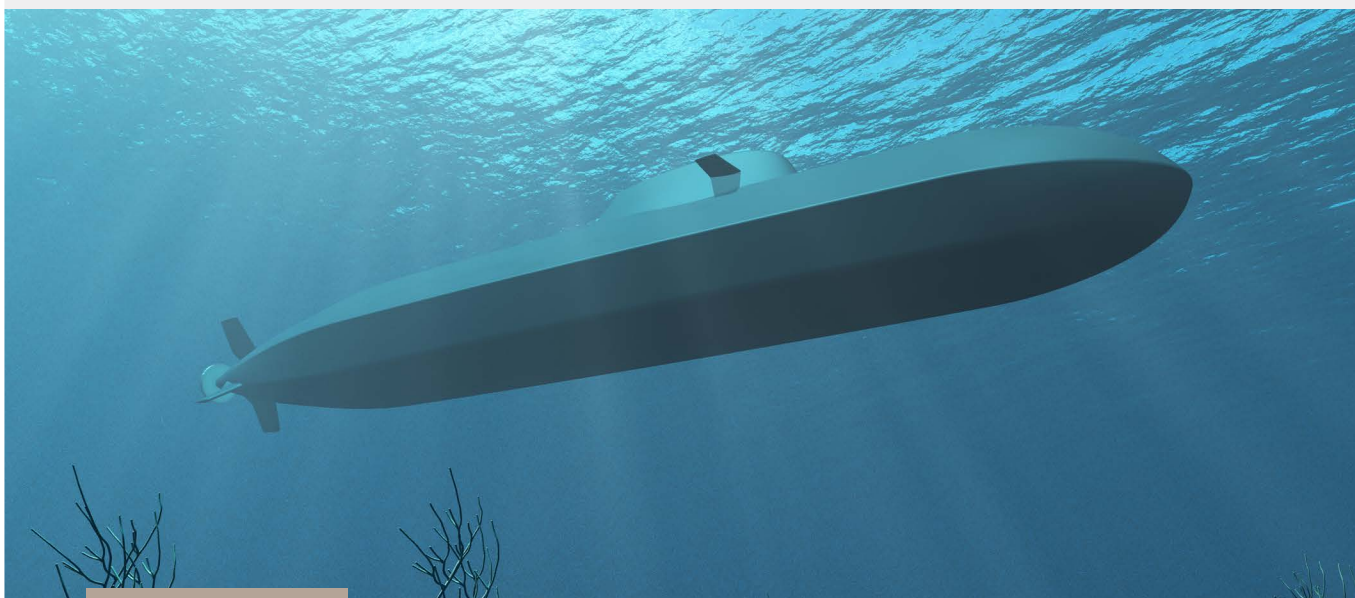
2.5 HOVEDTALL

Av en samlet tildeling på 31,4 milliarder kroner har vi regnskapsført 30,3 milliarder kroner, og vi avsluttet dermed 2024 med et mindreforbruk på 3,4 prosent. Våre aktiviteter er samlet sett gjennomført innenfor gitte tildelinger, og resultatet er tilfredsstillende ut fra Forsvarsdepartementets krav.

Netto investeringsramme utgjorde i henhold til tildelingen i tildelingsbrev for 2024 21,8 milliarder kroner og ble økt i løpet av

året til totalt 28,9 milliarder kroner.

Dette var en økning på 5,2 milliarder kroner sammenlignet med 2023. I 2024 var det et mindreforbruk på 3,4 prosent i forhold til tildelingen, som i hovedsak skyldes netto merinntekt 900 millioner kroner knyttet til P-3 Orion og F-16. De største utbetalingene er knyttet til anskaffelsen av nye kampfly, undervannsbåter og maritim helikopterkapasitet og utgjør 14 milliarder kroner. Netto driftsutgifter i 2024 var 2,4 milliarder kroner, med et mindreforbruk på 107 millioner kroner. Lønnsandelen av driftsbudsjettet utgjør 79 prosent.

Designfasen for de tysk-norske ubåtene er fullført.

At byggingen nå kan fortsette for fullt, er spesielt viktig for Norge, som forventer å få levert sin første nye ubåt i 2029, etter at den har gjennomgått grundige tester fra 2027. Dette betyr at Norge vil kunne gå inn i et nytt tiår med en betydelig oppgradering av sin sjømilitære kapasitet.

Tabell 1: Hovedtall 2024 i 1000 kroner

	TILDELING	REGNSKAP	UTNYTTELSES-GRAD	ANDEL
Samlet tildeling post 01–99, netto	31 377 659	30 301 124	96,6 %	
Investeringsutgifter post 44–79, netto	28 852 528	27 883 104	96,6 %	92 %
Driftsutgifter post 01–29, netto	2 525 131	2 418 019	95,8 %	8 %
Lønnsandel av driftsutgifter		1 915 145		79,2 %
Antall utførte årsverk		1 683 ³		
Lønnsutgifter per årsverk		1 138 ⁴		
Sykefravær		3,1 %		

Tabell 2: Balanse 2024 i 1000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER	69 465 439	50 648 735
A. ANLEGGSMIDLER	106 082	109 144
I Immaterielle eiendeler	278	315
II Varige driftsmidler	105 502	108 662
III Finansielle anleggsmidler	302	167
B. OMLØPSMIDLER	69 359 357	50 539 592
I Beholdninger av varer og driftsmateriell	40 224 881	28 473 992
II Fordringer	29 121 025	22 059 257
III Bankinnskudd, kontanter og lignende	13 451	6 343
STATENS KAPITAL OG GJELD	69 465 439	50 648 735
C. STATENS KAPITAL	64 832 030	45 789 605
I Virksomhetskapi tal	0	0
II Avregninger	64 832 030	45 789 605
D. GJELD	4 633 409	4 859 129
I Avsetning for langsiktige forpliktelser	0	0
II Annen langsiktig gjeld	3 000	3 545
III Kortsiktig gjeld	4 630 409	4 855 584

3 Antall utførte årsverk i henhold til definisjonen i Statens personalhåndbok er 1683. Overtid, mertid og reisetid er medregnet.

4 Lønnsøkning er ikke inkludert da den ble gjennomført i 2025.

3

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

”

Historisk styrking av norsk luftvern:

Ny kontrakt på flere NASAMS-batterier.

– Vi er i ferd med å legge bak oss et historisk år for luftvern, sier forsvarsminister Bjørn Arild Gram (Sp).

Foto: Forsvaret

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Instruks for Forsvarsmateriell og Forsvarsmateriells tildelingsbrev legger føringer for gjennomføringen av Forsvarsmateriells virksomhet. Forsvarsdepartementet har gjennom tildelingsbrevet for 2024 gitt mål, oppdrag og økonomiske rammer for Forsvarsmateriell. Forsvarsdepartementet har gitt ut elleve supplerende tildelingsbrev. Virksomhetsplanen til Forsvaret legges til grunn for de årlige leveranseplanene, og samarbeidet med Forsvaret reguleres gjennom samhandlingsavtaler.

Vårt overordnede effektmål er: *«Materiell og tjenester som møter Forsvarets behov, er tilgjengeliggjort på en mest mulig ressurs-effektiv og bærekraftig måte.»* Vi ivaretar oppgaver på vegne av Forsvarsdepartementet, som er eier av sektorens materiell, og vi følger opp den nasjonale forsvarsindustrielle strategien i henhold til føringer fra Forsvarsdepartementet.

Forsvarsdepartementet har etablert tre resultatmål med tilhørende styringsparametere, se figur 3. Tildelingsbrevet gir videre føringer om at vi skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Vår oppfølging av FNs bærekraftsmål er nærmere redegjort for i bærekraftsrapporten for 2024 i tillegg til denne årsrapporten.

I det følgende gis en vurdering av måloppnåelsen innenfor de rammer og føringer som er gitt i Forsvarsdepartementets tildelingsbrev for 2024.

Vår overordnede vurdering er at måloppnåelsen på effektmålet er tilfredsstillende. Aktivitetsnivået har vært høyt i 2024 for å møte krav og forventninger til etatens leveranser, samarbeid og utvikling. Det har vært store endringer på flere områder ut fra de forutsetninger som ble lagt ved inngangen til 2024. Det er mottatt flere oppdrag med kort tidsfrist for å komme raskt i gang med å styrke Forsvaret etter Stortingets behandling av langtidsplanen. I tillegg har støtten til Ukraina økt.

Forsvaret har gjennom året fått tilført materiell til en samlet verdi av 7,2 milliarder kroner, blant annet nytt kystvaktfartøy og P-8A Poseidon maritimt patruljefly. Som grunnlag for leveranser senere år har vi bygget verdi på materiellet i de eksisterende prosjektene med 19,5 milliarder kroner.

FORSVARMATERIELLS MÅLBILDE

Figur 3: Målbilde 2024

3.1 RESULTATMÅL 1

MÅLRETTET OG GODT IVARETATT MATERIELL FOR SEKTOREN

Vår eierskaps- og materiellforvaltning bidrar til at materiellet som Forsvaret disponerer, forblir sikkert, tilgjengelig, kostnadseffektivt og relevant gjennom levetiden.

Det har vært en god utvikling innenfor eierskaps- og materiellforvaltningen i 2024.

Vi har fulgt opp de om lag 50 hovedmateriell-systemene og et stort antall delsystemer som er i daglig bruk i Forsvaret. Overordnet er tilstanden for de fleste hovedmateriellsystemene tilfredsstillende, med mindre tilfredsstillende status for enkelte systemer. Materiellsikkerheten er ivaretatt, og innenfor avhending har vi levert godt.

R1

For materielltilstand og eierskapsforvaltning er det fortsatt utfordrende. Det er fremdeles mange eldre systemer med forskjellig tilstandsgrad. De siste årene er mange systemer fornyet, og det bidrar til å bedre tilstanden totalt sett.

Oppfølging for å ivareta materiellsikkerheten er vurdert å være tilfredsstillende. Dette skjer blant annet gjennom å følge opp godkjenningen av materiellet, luftdyktighet, hendelser og avvik. Avvik rapportert fra Forsvarets materielltilsyn er på et lavt nivå.

Vi utarbeider regelverk og annen relevant dokumentasjon, herunder etablering og oppdatering av materielldata som Forsvaret trenger for å bruke, drifte og vedlikeholde materiellet.

Forsvarsmateriell har prioritert støtten til Ukraina gjennom donasjoner og utvikling av vår søsterorganisasjon Defence Procurement Agency (DPA) gjennom 2024. Donasjoner understøttes fortløpende i tråd med oppdrag. Donasjon av F-16 går i henhold til plan. Etter Stortingets godkjenning i desember ble det etablert en stor kontrakt for leveranser av reservedeler og våpen til Ukraina innenfor Foreign Military Sales.

Det er gjort et omfattende arbeid i sektoren for å effektivisere prosessene for utrangering og avhending av materiell. I 2024 har det vært god fremdrift på avhendingsområdet, blant annet for de største avhendingsprosjektene, som er F-16 kampfly og P-3 Orion. Tempoet i avhending av utrangert materiell har økt gjennom donasjonene til Ukraina. Med overføring av Hovemoen fra Forsvaret til Forsvarsmateriell 1. januar 2025 er det gjort et strategisk tiltak mellom etatene for å understøtte en mer effektiv håndtering av utrangert materiell.

Arbeidet med en ny aktørmodell for materiell-drift og vedlikehold (F24 M&V) har vært høyt prioritert i andre halvår. Forsvarsmateriell har sammen med Forsvaret beskrevet våre fremtidige oppgaver knyttet til rollene materiellsikkerhetsmyndighet, designansvarlig og fagteknisk funksjon. Det er identifisert hvilke oppgaver som skal overføres fra Forsvarsmateriell til Forsvaret tilpasset det enkelte systems egenart. Tilhørende personell er planlagt overført til Forsvaret i løpet av 2025.

3.2 RESULTATMÅL 2

GOD BEREDSKAP FOR KRISE OG VÆPNET KONFLIKT

Forsvarsmateriells beredskap for krise og væpnet konflikt er vurdert til å være på et tilfredsstillende nivå. Vårt beredskapsplanverk har blitt oppdatert i løpet av 2024. Det er gjennomført interne øvelser av planverk og beredskap samt kompetansehevende tiltak for våre medarbeidere. Erfaringer innarbeides løpende i planverket. Vi har deltatt i flere av Forsvarets øvelser i 2024.

Vår samhandling med Forsvaret og øvrige etater er videreutviklet. Internrevisjoner,

øvelser og interne vurderinger er gjennomført i andre halvår og følges opp fremover.

I oktober ble ansvaret for å gjennomføre driftsanskaffelser overført fra Forsvaret, slik at vi har fått en enda mer sentral rolle for å understøtte at Forsvaret har tilgang på materiell og tjenester også i krise og krig, jamfør tildelingsbrev for 2025. Planverket blir justert for å harmonere med organisasjonsendringene og føringene som blir gitt.

Nordic Response 2024

Allierte fartøy deltar på øvelsen Nordic Response 24, hvor allierte trener sammen på å forsvare NATOs nordlige flanke.

3.3 RESULTATMÅL 3

MATERIELL OG TJENESTER FREMSKAFFET TIL RETT TID, KOSTNAD OG YTELSE

Forsvarsmateriell har ansvar for å utarbeide beslutningsunderlag for prosjekter og for å gjennomføre dem. I tillegg gir vi råd til Forsvaret og forsvarssektoren i alle fasene av investeringsprosessen.

Det har vært store endringer på flere områder fra de forutsetninger som ble lagt ved inngangen til 2024. Det er mottatt flere oppdrag med kort tidsfrist for å komme raskt i gang med å styrke Forsvaret etter Stortingets behandling av langtidsplanen og øke støtten til Ukraina. Det medfører et betydelig taktskifte for Forsvarsmateriell de kommende årene for å kunne møte de økte ambisjonene. For å være best mulig forberedt har vi prioritert fremdrift i omstillingen av Forsvarsmateriell gjennom etatens videreutviklingsprogram, Fram, blant annet for å implementere endringer i F24, og for å legge til rette for at etaten kan levere mer effektivt på en voksende portefølje.

Utarbeiding av beslutningsunderlag for å tilrettelegge for å styrke Forsvaret har vært gitt høy prioritet, og det ble utarbeidet flere beslutningsdokumenter enn det som var planlagt i 2024. Dette har vært viktig for å kunne komme raskest mulig ut i et presset marked og sikre nye avtaler. Generelt er markedssituasjonen fortsatt meget anstrengt med betydelig prispress og leveranseutfordringer.

Det har vært mange viktige leveranser gjennom året til Forsvaret, men vår vurdering av måloppnåelsen trekkes noe ned av forsinkelser i overføring av materiell til Forsvarets drift, som særlig er knyttet til leverandørforsinkelser, kvalitetsutfordringer og omprioritering grunnet økt oppdragsmengde gjennom året."

Forsvarsmateriell utøver på vegne av Forsvarsdepartementet en rekke oppgaver knyttet til gjennomføring av NATOs investeringsprogram for sikkerhet (NSIP), totalt mer enn 100 norske prosjekter i forskjellige

faser. Dette er infrastrukturprosjekter knyttet til blant annet flyplasser, kaianlegg og lagring av materiell.

Vi vurderer fortløpende å utvikle og styrke kompetanseområder for å ruste oss for nye oppdrag. Langtidsplanen legger opp til en omfattende fornyelse av Forsvarets fartøy og styrking av helikopterkapasiteten og luftvernet. Forsvaret oppretter nye brigader, noe som gir nye oppgaver til Land- og felleskapasiteter. Vi har behov for å etablere mer kapasitet og mer kompetanse for å kunne gjennomføre de store satsingene.

Forsvaret styrer og gjennomfører investeringsporteføljen i tråd med økonomiske rammer og overordnede planer, føringer og prioriteringer. Investeringsporteføljen vår inneholdt i overkant av 200 godkjente

prosjekter. De største utbetalingene var knyttet til nye ubåter, F-35-programmet og maritim helikopterkapasitet. Totalt utgjør disse investeringene 50 prosent av investeringsutgiftene på 27,7 milliarder kroner.

For nye kontrakter inngått i 2024 opplevde vi en sterk prisøkning, som vil gi seg utslag i utgiftsøkning i årene fremover. Vi har i løpet av 2024 inngått 193 nye kontrakter over EØS' terskelverdi på 4,6 millioner kroner i henhold til forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser.

Tabell 3 gir en oversikt over nye kontrakter og rammeavtaler med en estimert verdi på mer enn 500 millioner kroner som er inngått i 2024. Totalt utgjør disse kontraktene 23 milliarder kroner eksklusiv merverdiavgift.

KONTRAKTER 2024	LEVERANDØR
NASAMS missiler	Kongsberg Defence & Aerospace AS
AIM 120 AMRAAM missiler	US Air Force
Vedlikehold av fly	Kongsberg Aviation Maintenance Services AS
Produksjonsstøtte	NAMMO Raufoss AS
Vedlikehold fregatter	Navantia S. A.
Pansrede personellkjøretøy	FFG Flensburger Fahrzeugbau Gesellschaft GmbH
Våpensystemer	Atlas Elektronik GmbH
Transporttjenester	Posten Bring AS
Persontransport	Norwegian Air Shuttle ASA
Programvarelisenser	ATEA AS

Tabell 3: Kontrakter og rammeavtaler over 500 millioner kroner inngått i 2024

INDUSTRISAMARBEIDSAVTALER

50

Løpende industrisamarbeids-
avtaler ved årsslutt

61,9

MRD. KR
samlet forpliktelse

Internasjonalt materiell- og industrisamarbeid

Vi følger opp internasjonalt materiellsamarbeid og bistår Forsvarsdepartementet med å støtte norsk forsvarsindustri i tråd med den nasjonale forsvarsindustrielle strategien: Meld. St. 17 (2020–2021) *Samarbeid for sikkerhet – Nasjonal forsvarsindustriell strategi for et høyteknologisk og fremtidsrettet forsvar*. Forsvarsmateriell bistår og gir råd til Forsvarsdepartementet i bi- og multilaterale materiellsamarbeidssaker og har selv dialog med relevante myndigheter i flere land for å samarbeide om våre anskaffelser. Forsvarsmateriell understøtter også departementet med vurderinger av FoU-søknader fra industrien.

Norge deltar i Det europeiske forsvarsfondet (EDF). Fondet skal bidra til europeisk flernasjonalt samarbeid og omfatter både forsknings- og utviklingsprosjekter innenfor bestemte kategorier. Vi bistår Forsvarsdepartementet med vurdering av søknader og prioriteringer for å sikre at norske behov blir ivarettatt. Vi følger opp 18 prosjekter, hvorav to er norskledede. I tillegg har

Forsvarsmateriell tatt et større ansvar innenfor sikkerhet i prosjektene. Innsatsen til nå har resultert i økt deltakelse fra norsk industri. Norges satsing har ført til at flere nye norske aktører er med i søknadene fra ulike konsortier, som også inkluderer SMB-er.

På oppdrag fra Forsvarsdepartementet fremforhandlet vi ti nye industrisamarbeidsavtaler med utenlandske leverandører i 2024. Den totale kjente industrisamarbeidsforpliktelsen for disse avtalene er på om lag 1,5 milliarder kroner. Hele porteføljen besto ved årsskiftet av 50 løpende industrisamarbeidsavtaler med en total forpliktelse på 61,9 milliarder kroner og 14 strategiske industrisamarbeidsavtaler. Aktiviteter i norsk industri som følge av industrisamarbeidsavtalene ble i 2024 godskrevet for 12,4 milliarder kroner. Dette gjelder industrisamarbeidsaktiviteter gjennomført i 2024 og involverer 74 norske bedrifter (36 små, 24 mellomstore og 14 store).

Nordisk forsvarssamarbeid

Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO) er et samarbeid mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige. Gjennom NORDEFECO har vi startet mottak av uniformer fra prosjektet Nordic Combat Uniform System (NCU). Vi deltar i NORDEFECO Armaments Coordination Staff (ARMA CS) for å oppnå kompetansebygging og økonomiske, tekniske og/eller industrielle fordeler for alle NORDEFECO-land innenfor anskaffelsesområdet. Blant sakene som ble prioritert i 2024, var identifisering av potensielle samarbeidsprosjekter og etablering og oppfølging av arbeidsgrupper.

Industrisikkerhet

Mange anskaffelser til Forsvaret er sikkerhetsgraderte. Det innebærer at leverandører av varer og tjenester kan få tilgang til eller skal tilvirke sikkerhetsgradert informasjon

eller kan få tilgang til skjermingsverdige objekter eller skjermingsverdig infrastruktur. I slike anskaffelser stilles det spesielle krav til både leverandøren og den som anskaffer. Vi inngår sikkerhetsavtaler med leverandørene i inn- og utland for å ivareta dette. I tillegg inngås det sikkerhetsavtaler i forbindelse med industriens eksport av norskutviklet forsvarsteknologi der Forsvaret ikke er en kontraktspart. Porteføljen omfatter ved utgangen av året 1054 sikkerhetsavtaler med om lag 400 leverandører.

Vi gir leverandører råd og veiledning og utfører risikobasert kontrollvirksomhet slik at de overholder en tilstrekkelig grad av sikkerhet i leveransene. Videre er vi anmodende myndighet for klarering av leverandørens personell og for virksomhetsklareringer. Antall personklareringssaker er økende. Det skyldes i hovedsak økt bemanning i forsvarsindustrien.

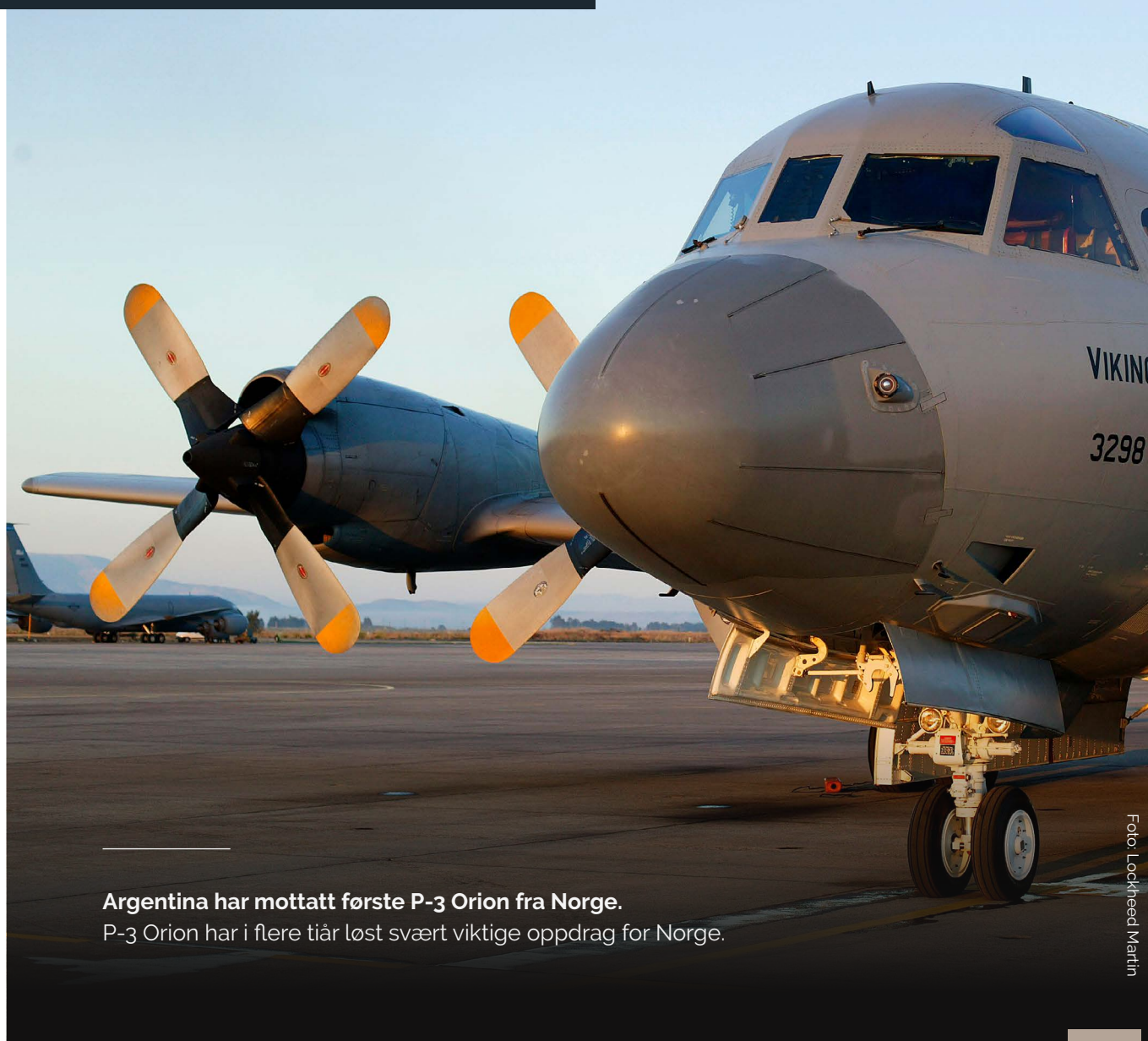

NORDEFECO

Direktør Forsvarsmateriell Gro Jære, forsvarssjef general Eirik Kristoffersen og forsvarsminister Bjørn Arild Gram sammen med soldater fra garnisonen i Sør-Varanger under utrulling av de nye uniformene i Nordic Combat Uniform i januar 2025.

4

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Argentina har mottatt første P-3 Orion fra Norge.
P-3 Orion har i flere tiår løst svært viktige oppdrag for Norge.

Foto: Lockheed Martin

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Basert på resultatene fra egenvurderinger og internrevisjonens overordnede uttalelse vurderer vi at den samlede styringen og kontrollen er formalisert og i utvikling mot etterlevd.

Tildelingsbrevet og instruks fra Forsvarsdepartementet gir mål, oppdrag og rammer for virksomheten. Dette operasjonaliseres gjennom vår virksomhetsplan, som setter retning, prioriterer aktivitetene og gir helhetlige føringer til alle ledere og medarbeidere.

4.1 MÅL-, RESULTAT- OG RISIKOSTYRING

Forsvarsdepartementet styrer vår virksomhet gjennom Instruks for Forsvarsmateriell, det årlige tildelingsbrevet og supplerende tildelings- og oppdragsbrev. Vi skal innenfor de rammene som dette setter og med disponible ressurser realisere de målene og resultatkravene som Forsvarsdepartementet har fastsatt.

Vår årlige virksomhetsplan er basis for hvordan virksomheten styres. I virksomhetsplanen konkretiseres målbildet, og det etableres mål- og resultatavtaler for lederne i ledergruppen. Forsvarsdepartementet setter krav og ambisjoner for resultatmålene og effektmålet i det årlige tildelingsbrevet. I tillegg har vi interne mål som bygger opp under resultatene og effektene. I løpet av gjennomføringsåret følger vi opp virksom-

heten i regelmessig rapportering på mål, styringsparametere og risiko. Gjennom denne mål-, resultat- og risikostyringen tilpasser vi oppfølging til virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet.

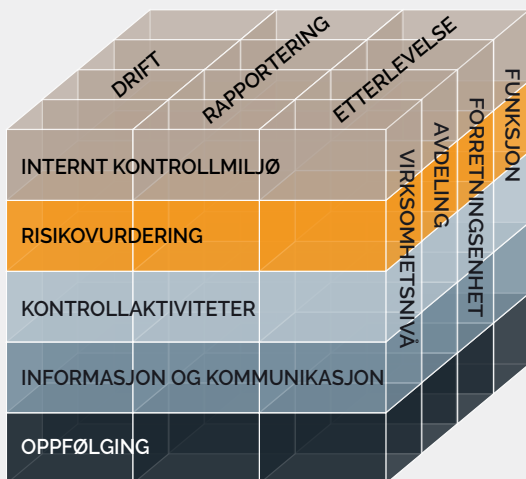
Risikostyring er en integrert del av styringen mot fastsatte mål og resultatkrav. Risiko som kan hindre virksomhetens måloppnåelse, identifiseres og vurderes, og tiltak utarbeides. Vi har forbedret metodikken og etterlevelsen, men det er fremdeles forbedringsområder i den gjennomgående risikostyringen. Det gjennomføres egne risikovurderinger i investeringsprosjektene.

4.2 INTERNKONTROLL

Prinsippene i rammeverket COSO⁵ ligger til grunn for internkontrollsystemet. Vi arbeider med å videreutvikle oppfølgingen av andrelinjens internkontroll. Informasjonen i styringssystemet er oppdatert. Ledelsens gjennomgåelse av styringssystemet er gjennomført i henhold til plan, og det er besluttet forbedringstiltak. Innenfor forebyggende sikkerhet jobbes det blant annet med å styrke både kompetanse og sikkerhetskultur.

Forsvarsmateriells internrevisjon har i 2024 gjennomført flere rådgivnings- og bekreftelsesoppdrag. Observasjoner og anbefalinger fra revisjoner og tilsyn følges opp med korrigerende tiltak, og fremdriften i gjennomføringen av tiltakene rapporteres regelmessig i ledermøtet.

⁵ The Committee of the Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

4.3 ARBEIDET MED HOLDNINGER, ETIKK OG LEDELSE

Arbeid med holdninger, etikk og ledelse gjennomføres innenfor integritetsrammeverket, som består av de tre hovedkomponentene verdigrunnlag, etiske retningslinjer og antikorrupsjonsprogram samt de to støttekomponentene kompetansebygging og integrering i HR-prosesser. Alle medarbeidere skal være godt kjent med og etterleve verdigrunnlaget og gjeldende etiske regler. I 2024 gjennomførte vi seminar for medarbeidere med næringslivskontakt, med tema antikorrupsjon og leverandøroppfølging på bærekraft. Prosedyre for behandling av innsideinformasjon og at medarbeidere ikke skal eie verdipapirer hos våre leverandører, er oppdatert. Det ble foretatt kontroller av leverandører og leverandørkjeder, og vi deltar i et forum for bærekraft og

compliance sammen med industrien i regi av Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening.

Effekten av integritetsrammeverket måles i vår årlige egevaluering av modenhet og i medarbeiderundersøkelsen som gjennomføres annethvert år. På en skala fra 1 til 5 fikk komponenten integritetsbygging en score på 4 i modenhetsvurderingen, som tilsvarer «Forankret, etterlevd og integrert i arbeidsprosesser».

4.4 LEVERANDØROPPFØLGING

Vi har rutine- og prosedyrebeskrivelser for hvordan kontrakter skal følges opp i styringssystemet. Vi har et lavt antall tvistesaker som følge av tett leverandøroppfølging på alle nivåer der vi søker å finne gode og hensiktsmessige løsninger og samtidig ivareta statens interesser.

Årlig gjennomføres stedlige kontroller hos noen av våre leverandører og deres underleverandører på bakgrunn av risikovurderinger.

4.5 RIKSREVISJONEN

I 2023 fikk vi en umodifisert (ren) revisjonsberetning, noe som også er målsettingen i 2024. Vi viser til øvrig omtale i del 6 Årsregnskap. Tiltak etter Riksrevisjonens forvaltnings- og etterlevelserevisjoner har høy ledelsesoppmerksomhet og følges tett opp. Dette gjelder revisjonene Dokument 3:3 (2022–2023) *Forsvarets*

informasjonssystemer til bruk i operasjoner (inkl. Dokument 3:6 (2024–2025) en oppfølgingsundersøkelse om samme tema), Dokument 3:9 (2023–2024) *Innfasing av Norges nye kampfly F-35*, Dokument 3:16 (2023–2024) *Gjennomføring av materiell-investeringer i forsvarssektoren* og Dokument 1 (2024–2025) *Oppfølging og kontroll av rammeavtaler i forsvarssektoren*.

4.6 OVERORDNET VURDERING AV MODENHETEN I STYRING OG KONTROLL

Forsvarssektorens modell for å vurdere modenhetsnivået i styrings- og kontroll-prosessene gir grunnlag for forbedring. Internrevisjonen skriver i sin overordnede uttalelse: «Samlet sett vurderes Forsvarsmateriells modenhet på styring og kontroll til formalisert, som indikerer en etablert og helhetlig prosess for styring og kontroll. Internrevisjonen har i sitt arbeid i 2024 ikke identifisert uakseptabel risiko som ikke har blitt håndtert av etaten.»

4.7 VARSLINGSKANAL

Vi har lagt til rette for at interne og eksterne aktører kan varsle om mulige kritikkverdige forhold. Informasjon om fremgangsmåte for varsling finnes på internett- og intranettsidene våre. Mottatte varsler følges opp fortløpende. Det er obligatorisk for alle medarbeidere å gjennomføre kurs i varsling i læringsportalen.

Forsvarsmateriell har i 2024 mottatt ni varslings saker. I én av disse sakene ble det konkludert med at den ikke falt inn under definisjonen av hva som er kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Videre ble det for en av sakene konkludert med at saken var «ikke dokumenterbar». Av de ni varslings sakene som ble mottatt i 2024 er seks saker fremdeles under behandling. En av sakene som er under behandling gjelder HMS og håndteres i linjen gjennom utarbeidelse av rutinebeskrivelser i henhold til gjeldende regelverk.

4.8 FELLESFØRINGER I TILDELINGSBREVET

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Klima og miljø

I 2024 gjennomførte Forsvarsmateriell en dobbel vesentlighetsanalyse for å identifisere de viktigste fokusområdene for etaten innenfor bærekraft. Klimagassutslipp og biologisk mangfold ble identifisert som to av i alt tolv vesentlige temaer. Forsvarsmateriells negative påvirkning på klimagassutslipp og biologisk mangfold er hovedsakelig indirekte og kommer fra våre leverandørkjeder knyttet til anskaffelser og avhending av materiell for Forsvaret.

Forsvarssektorens klima- og miljøstrategi med tilhørende handlingsplan har satt som mål at det i alle anskaffelser i sektoren skal stilles krav som bidrar til å redusere klima- og miljøavtrykket, innen utgangen av 2025. For å kunne måle status og fremgang ble det utarbeidet styringsparametere for å måle bruken av klima- og miljøkrav i Forsvarsmateriells anskaffelser.

I forbindelse med forbedring av anskaffelsesprosessen knyttet til klima og miljø ble det i 2024 arbeidet med en veileder for klima- og miljøkravstilling i anskaffelser med tilhørende prosedyre for forenklet livssyklusanalyse av materiell og poengberegning for tildelingskriterier. Veilederen tilhører kunnskapsområde 14, HMS, i PRINSIX. Arbeidet med veilederen fortsetter i 2025. For å øke kompetansen innenfor kravstilling av klima og miljø er det blitt utviklet et e-læringskurs som er basert på SOA bærekraft. I tillegg ble det arbeidet videre med å forbedre dagens innhold om klima og miljø i PRINSIX-kurset. Dette arbeidet vil også fortsette inn i 2025.

Forsvarsmateriells avhendingsprosess legger opp til at alt materiell skal avhendes høyest mulig opp i avfallspyramiden. Det vil si at materiell først vurderes for salg eller donasjon, før eventuell materialgjenvinning eller forbrenning.

Energibruk

Energibruk knyttet til bygg og anlegg styres av Forsvarsbygg, og det henvises til Forsvarsbyggs miljørapport for beskrivelse av deres arbeid knyttet til energibruk i forvaltning av bygg og anlegg for forsvarssektoren.

Klimaendringer

Det er risiko forbundet med klimaendringene og Forsvarsmateriells oppdrag om å utruste Forsvaret. Klimaendringer og samfunnets grønne omstilling endrer de fysiske omgivelsene som Forsvaret skal operere i. Det betyr at materiell som anskaffes i dag, skal fungere i en fremtid med endrede temperaturer og værforhold i et nær fossilfritt samfunn. Dersom materiellet Forsvarsmateriell anskaffer i dag, ikke er tilrettelagt for forholdene vi kan forvente i fremtiden, vil det kunne gå ut over operativ evne.

Arbeid med ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

Gjennom 2024 var det en betydelig økning i antall ansettelser sammenlignet med tidligere år. I 2024 var 1 prosent av alle nyansettelser søkere med funksjonsnedsettelse eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring på ansettelsestidspunktet. Dette er en nedgang fra tidligere år. Dersom det er kvalifiserte søkere med funksjonsnedsettelse eller «hull» i CV-en til våre

stillinger, kalles minst én søker fra hver gruppe inn til intervju. Dette har i flere år vært praksis i Forsvarsmateriell, og det rapporteres inn for hver ansettelsessak. Selv om det har vært en økning i antall søknader fra søkere i disse kategoriene, ser vi ikke tilsvarende økning i kvalifiserte søkere.

Forsvarsmateriell har gjennomført tiltak for å øke kompetansen innenfor mangfoldsrekruttering og har blant annet publisert kurs i vår kursportal. I 2025 vil vi jobbe med å øke deltakelsen i dette kurset, og vi vil rette oppmerksomheten mot inkluderende og språklig nøytrale stillingsutlysninger. Vi har gjennomført flere tiltak for å øke bevisstheten og kunnskapen om hvordan vi kan tiltrekke, vurdere og rekruttere kandidater fra ulike bakgrunner på en objektiv og inkluderende måte. Vi har implementert mer strukturerte rekrutteringsprosesser og vårt mangfoldsnettverk er pådriver og inspirator i arbeidet med likestilling og mangfold i Forsvarsmateriell.

Bruk av konsulenttjenester

Bruk av konsulenttjenester er redegjort for i note 6 til årsregnskapet. Hoveddelen består av konsulenttjenester i forbindelse med gjennomføring av investeringsprosjekter og varierer med omfanget og kompleksiteten av prosjektene. Vi benytter konsulenttjenester både for å øke kapasiteten og for å få tilgang til spesialkompetanse. I perioden med sterk vekst kan det være nødvendig å leie inn konsulenter, som da finansieres av

prosjektene, og i neste omgang ansette eget personell som finansieres over driftsbudsjettet.

Vi kartlegger konsulentbruken for å identifisere områder der vi kan redusere innleie. Det er hensiktsmessig å benytte konsulent-tjenester i perioder der vi har begrensninger på å ansette personell, når det er behov for å øke kapasiteten i en begrenset periode frem til fast personell er tilsatt, på områder det er vanskelig å innhente kompetanse eller der det vurderes å være mest hensiktsmessig å innhente eksternt kompetanse. Det kan også være behov for konsulenttjenester for å sikre kontinuitet når en medarbeider slutter. Dette representerer en nødvendig fleksibilitet for oss.

Våren 2023 etablerte Forsvarsmateriell en tidsbegrenset avtale med tjenestemannsorganisasjonen om innleie fra bemanningsforetak. Avtalen gir oss mulighet til å dekke «arbeid av midlertidig karakter». Partene har også avtalt at bruk av innleie skal begrenses til et minimum, og at Forsvarsmateriell skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og intern kompetanse. Avtalen ble reforhandlet 29.02.2024 og løper til 30.04.2025. Partene er i dialog med mål om en videreføring av avtalen.

5

VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Milliardavtale vil mangedoble produksjonen av norske artillerigranater

Forsvarsmateriell har på oppdrag fra regjeringen inngått en avtale med Nammo som vil muliggjøre en markant økning i produksjonen av artilleriammunisjon og missiler. Nammo har forpliktet seg til å opprettholde produksjonskapasiteten i minst 15 år.

Foto: Forsvaret

VURDERING AV FREMTIDS- UTSIKTER

2025 er første året i langtidsplanen for forsvarssektoren 2025–2036. Ambisjonen i planen innebærer en betydelig satsing på Forsvaret, og er et svar på den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen.

Satsingen medfører behov for å videreutvikle oss for å opprettholde og forsterke leveransene i samarbeid med øvrige etater i sektoren. Videreutvikling av Forsvarsmateriell vil derfor være høyt prioritert for å kunne håndtere en økt oppgaveportefølje og, i enda større grad, for å kunne innta rollen som utviklingspartner for Forsvaret og være en innovasjonskraft i sektoren. Dette krever god innsikt i Forsvarets behov og industriens kapasitet og kompetanse.

Videreutviklingen av Forsvarsmateriell fortsetter gjennom 2025 for å sikre god implementering av den nye drifts- og leveransemodellen, samtidig som grensesnitt og prosesser mot Forsvaret videreutvikles i takt med utviklingen i sektoren.

Ved å kombinere kunnskap om brukerbehov og marked med evne til både innovasjon og langsiktighet skal vi levere bærekraftig materiell og kapasiteter som dekker Forsvarets behov, og bidra til å utvikle norsk forsvarsindustri. Dette er spesielt viktig i den sikkerhetspolitiske situasjonen vi nå er inne i, der mange nasjoner etterspør de samme typene materiell.

I tillegg skal vi videreutvikle samarbeid med Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og andre FoU-miljøer nasjonalt og internasjonalt for at teknologiske muligheter kan utnyttes raskere for å oppnå økt innovasjonsevne.

Tillitsreformen i sektoren medfører en betydelig overføring av oppgaver og beslutningsmyndighet fra departementet til forsvarssjefen, og han får en tydeligere koordinerende rolle innen utviklingen av Forsvarssektoren enn han har hatt tidligere. Det er nå to anskaffelsesenheter i forsvarssektoren: Forsvarsbygg for eiendom, bygg og anlegg og Forsvarsmateriell for materiell.

Gjennom tillitsreformen og vårt interne utviklingsprogram Fram har vi lagt et godt fundament for å bedre gjennomføringsevnen gjennom bedre samvirke i nye prosesser og grensesnitt, både internt, i sektoren og med øvrige aktører. Vi har utviklet en mer fleksibel organisasjon som skal evne å tilpasse seg endringer i fremtidens rammebetingelser på en bedre måte.

Vi vil fortsette å ha medarbeiderne i fokus, sikre god medvirkning i utviklingen av etaten og ha stor oppmerksomhet på utøvelse av god ledelse. Dette for å sikre fortsatt lav turnover og et lavt sykefravær. Vi vil fortsette med å legge til rette for god trivsel på arbeidsplassen.

Vi tar FNs bærekraftsmål på alvor og setter dette høyt på agendaen. Vårt mål er at klima og miljø blir godt integrert i våre etablerte prosesser, og at klima- og miljøavtrykket reduseres. Grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og antikorrupsjon i leverandørkjeden er under kontinuerlig observasjon.

Vår høyeste prioritet er å levere i henhold til langtidsplanen og fortsette å støtte Ukraina, både med donasjoner og i utviklingen av den ukrainske forsvarsmateriellorganisasjonen DPA. Vi skal innfri ambisjonene i det økte materiellbehovet og samtidig få det vi har, til å fungere, og vi skal ivareta vårt ansvar i fred, krise og krig. For å støtte Forsvarets oppgaver og prioriteringer i krise og krig må vi ha tilstrekkelig avtaleverk for å sikre nødvendige leveranser i hele krisespekteret. Tilsvarende skal vi sikre at nødvendige driftsanskaffelsesavtaler er tilgjengelige i krise og krig.

Forsvarsmateriell vil også i fremtiden kjennetegnes av at vi

- leverer
- er en god samarbeidspartner
- videreutvikler oss

Internasjonalt materiell- og industrisamarbeid

Vi skal kjenne markedet og utnytte mulighetene som ligger i å samarbeide med andre nasjoner. Nye initiativ innenfor rammen av EU og NATO er i fremvekst, og vi må utnytte mulighetene dette gir. Bi- eller flernasjonalt samarbeid skal vurderes ved alle anskaffelser, og videre skal anskaffelser gjennom for eksempel NATO Support and Procurement Agency (NSPA) og NORDEFECO vurderes.

Økonomiske rammer, prisvekst på militært materiell og felles sikkerhetsutfordringer gjør det naturlig å styrke det flernasjonale forsvarssamarbeidet innenfor både anskaffelser og drift. Flernasjonalt samarbeid bidrar til interoperabilitet, besparelser for partene og samarbeid utover den konkrete anskaffelsen.

Det pågår et samarbeid med USA og andre nære allierte rundt Naval Strike Missile (NSM), Joint Strike Missile (JSM) og NASAMS i rammen av vårt oppdrag om å bidra til systemeierskap for norskutviklet forsvarsteknologi og en lederrolle internasjonalt for disse systemene. Dette er samarbeid knyttet til anskaffelser, understøttelse og videreutvikling for å sørge for operativ relevans for Forsvaret og andre brukere lengst mulig.

Med NATO-utvidelsen representerer nordisk samarbeid en mulighet til å finne synergier og besparelser knyttet til anskaffelse og understøttelse. Vi vil fortsette å videreutvikle den fellesnordiske prosessen for identifisering av felles prosjekter – dette med tanke på flere anskaffelsesprosjekter, men også samarbeid knyttet til drift og vedlikehold.

TILLEGG TIL ÅRSRAPPORT

BÆREKRAFTSRAPPORT

Sammendrag

Forsvarsmateriells bærekraftspolicy viser retning og ambisjoner for vårt bærekraftsarbeid. Forsvarssektorens felles strategi for klima og miljø konkretiserer fokusområder og tiltak for å nå sektorens klima- og miljømål.

Som Norges største offentlige innkjøper ligger det et stort ansvar i å sørge for at vi bruker vår innkjøpsmakt til å styre markedet i en mer klima- og miljøvennlig retning, og å sørge for at sosiale og økonomiske forhold blir ivaretatt i hele verdikjeden. NATO ønsker å omstille den militære sektoren i en mer klima- og miljøvennlig retning, blant annet gjennom den utviklede handlingsplanen for klimasikkerhet og utslippsmålene som er satt. Forsvarsdepartementet er tydelige på at Forsvarsmateriell skal bidra i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.

Alle FNs bærekraftsmål er relevante for oss. Fem mål er vurdert som områdene der vi har størst mulighet til å påvirke: mål 3 – god helse og livskvalitet, mål 7 – ren energi til alle, mål 12 – ansvarlig forbruk og produksjon, mål 13 – stoppe klimaendringene og mål 16 – fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner.

Denne rapporten er inndelt i tre kapitler: klima og miljø, sosiale forhold og forretningsmessige forhold. Den beskriver mål, prioriteringer og tiltak for å redusere vår negative klima- og miljøpåvirkning, videre-

utvikle en trygg og god arbeidsplass samt sikre oppfølgingen av våre leverandører og leverandørkjeder.

Viktige områder innenfor bærekraft knyttet til sosiale og økonomiske forhold, inklusive antikorrupsjon, mangfold og integritetsbygging, er integrert i virksomhetsstyringen og internkontrollen. For å ligge i forkant av fremtidige krav, og som en strategisk prioritering, ble det vinteren 2024 gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse i tråd med EU-direktivet. Analysen avdekket tolv vesentlige temaer for Forsvarsmateriell i 2024. Den bekreftet prioriteringen av innsatsområdene i forsvarssektorens klima- og miljøstrategi fra 2022, med påfølgende handlingsplan fra 2023.

Med hensyn til sosiale forhold internt i virksomheten har etaten en HMS-handlingsplan som er vår plan for arbeidsmiljøutvikling. Det er etablert rutiner for arbeid med konflikthåndtering, mobbing og trakassering samt systemer for varsling og hendelses- og avviksrapportering. Vi har også en handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering.

Forsvarsmateriell har et integritetsrammeverk som vi benytter innen forretningsmessige forhold i arbeidet med habilitet og antikorrupsjon.

Sammen med de øvrige etatene i forsvarssektoren deltok vi i 2023 i Forsvarsdeparte-

mentets arbeid med en helhetlig strategi som dekker alle bærekraftsdimensjonene. Arbeidet dannet grunnlaget for innspill til sektorens langtidsplan, og det skal videre brukes til å utvikle mål og handlingsplaner innenfor bærekraft i forsvarssektoren. Vi bidrar videre i arbeidet med en felles bærekraftsstrategi for forsvarssektoren i 2025.

Klima og miljø

Forsvarssektorens klima- og miljøstrategi (2022) med tilhørende handlingsplan viser ambisjoner og konkrete mål for å redusere sektorens negative klima- og miljøavtrykk. For oversikt over innsatsområder, målsettinger og tiltak, se *Klima- og miljøstrategi for forsvarssektoren* og *Forsvarssektorens handlingsplan for klima og miljø* på fma.no.

Vårt klimaregnskap utarbeides av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i henhold til metodikken i den internasjonale standarden The Greenhouse Gas Protocol Corporate Standard (GHG-protokollen). I tråd med GHG-protokollen inneholder utslippsregnskapet en oversikt over utslipp av drivhusgasser.

I henhold til GHG-protokollen plasseres utslippene i tre overordnede kategorier av direkte og indirekte utslipp, såkalte scopes:

- **Scope 1** omfatter direkte utslipp til atmosfæren fra bygninger (for eksempel kuldemedier), kjøretøy og materiell.
- **Scope 2** omfatter indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi. I Forsvarsmateriell er dette innkjøpt elektrisitet til drift, oppvarming og kjøling av våre lokaler.
- **Scope 3** omfatter alle andre indirekte utslipp, både oppstrøms og nedstrøms fra våre aktiviteter, det vil si utslipp som vi ikke direkte kan kontrollere selv. Eksempler er flyreiser og innkjøpte varer og tjenester.

Historisk viser klimaregnskapet at scope 1 og 2 utgjør en relativt liten del av etatens samlede utslipp. Staten har noen egne kjøretøy og annet materiell som kan gi klimagassutslipp. Innkjøpt strøm er i stor grad avhengig av Forsvarsbygg (FB), da det er FB som forvalter og drifter alle Forsvarsmateriells lokaler. Den største kilden til utslipp for Forsvarsmateriell ligger under scope 3, og er indirekte utslipp knyttet til materiellet og tjenestene vi anskaffer for Forsvaret og de øvrige etatene i forsvarssektoren. I 2023 utgjorde dette ca. 80 prosent av etatens samlede klimagassutslipp.

I forsvarssektorens handlingsplan for klima og miljø 2023–2030 er det utformet målsettinger og tiltak for å redusere Forsvarsmateriells og sektorens utslipp knyttet til våre anskaffelser. Vi har prioritert tiltak under følgende hovedmål i handlingsplanen for klima og miljø:

1. Forsvarssektoren stiller krav som reduserer klima- og miljøpåvirkning, og som fremmer sirkulære løsninger, i alle anskaffelser innen 2025.
2. Forsvarssektoren jobber kontinuerlig for å redusere den samlede avfallsmengden og øke mengden materialer som går tilbake til ressurskretsløpet.

3. Klimagassutslipp fra operativ virksomhet er redusert med 20 prosent innen 2030.

Under hovedmål 1 har et av tiltakene omfattet tilrettelegging for klima og miljøvurderinger i maler og veiledere knyttet til forsvarssektorens prosjektmodell for investeringer, PRINSIX. Et annet tiltak som støtter opp under målet er å utvikle et sett med generelle og kategorispesifikke klima og miljøkrav som gjør det lettere for de ulike prosjektene å finne krav som passer deres anskaffelse. Det har i 2024 også blitt jobbet med et tredje tiltak som går på å utvikle spesialtilpasset kurs for bærekraftige anskaffelser. Det ble i løpet av året utviklet et e-læringskurs basert på SOA bærekraft, som blir tilgjengelig for alle i sektoren som jobber med anskaffelser. Arbeidet med tiltakene vil fortsette inn i 2025.

Under hovedmål 2 forholder vi oss til avfallspyramiden i vurderingene av hvordan materiellet skal avhendes. Avfall knyttet til Forsvarsmateriells ordinære drift er relativt lite sammenlignet med volumene som Forsvarsmateriell avhender på vegne av Forsvaret. For Forsvarsmateriell er det prosessen for avhending og håndtering av avfall i verdikjeden som har størst betydning i forbindelse med sirkulærøkonomi. Alt materiell vurderes for salg eller donasjon, før man ser på andre løsninger. Dersom salg eller donasjon ikke lar seg gjennomføre, vurderes muligheten for ombruk før materiellet eventuelt går til gjenvinning. Forsvarsmateriell har rammeavtale med renovatør for opphugging av materiell og fraksjonering

i ulike bestanddeler slik at materialer kan gå tilbake til ressurskretsløpet.

Det ble i 2024 jobbet med å lage en styringsparameter for å måle hvor stor andel kassabelt materiell som avhendes. Målet er full oversikt over hvor alt kassabelt materiell avhendes, og at størst mulig andel avhendes gjennom vår prosess for dette.

Ettersom vi anskaffer materiell til Forsvaret og setter premisser for Forsvarets drift og forvaltning av materiellet, bidrar vi til å skape gode forutsetninger for at Forsvarets utslipp ved bruk kan reduseres (hovedmål 3). Innenfor sirkulærøkonomi er det viktig å samarbeide med leverandørene ved anskaffelse av materiell og å sette krav som øker sirkulariteten. Det er også essensielt å få informasjon om eventuelle farlige stoffer som inngår i materiellet, slik at man har oversikt over det når det skal avhendes. Det er foreløpig lite systematikk knyttet til denne typen kravstilling, og det er opp til hvert enkelt investeringsprosjekt å stille krav til sirkularitet for materiellet. Tiltaket om å utvikle generelle og kategorispesifikke klima- og miljøkrav under hovedmål 1 vil bidra til å øke bruken av krav som fremmer sirkulære løsninger.

Sosiale forhold

Den sosiale delen av bærekraftig utvikling handler om å sikre at alle får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Forsvarsmateriell ivaretar denne dimensjonen ved å stille krav i våre kontrakter med våre leverandører og følge opp disse kravene i

kontraktsperioden. Mange av våre leverandører er i tillegg underlagt åpenhetsloven og Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), og de er dermed underlagt en plikt til å vurdere eget selskap. Dette gir Forsvarsmateriell en fordel fordi vi i større grad kan etterspørre og få innsyn i leverandørenes aktsomhetsvurderinger og aktivt følge opp eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Forsvarsmateriell benytter også kontraktsvilkår om aktsomhetsvurderinger og rapportering om risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden i tråd med anbefaling fra etisk handel og DFØ. Der stilles det blant annet krav til lønns- og arbeidsvilkår for alle arbeidstakere.

Det sosiale aspektet har også en intern side som handler om hvordan vi sikrer at egne medarbeidere har det bra på arbeidsplassen, opplever likestilling og ikke blir diskriminert på bakgrunn av for eksempel kjønn, tro, legning eller etnisk tilhørighet. Forsvarsmateriells arbeid med sosiale forhold i den interne driften for 2024 er beskrevet i vedlegget «Likestilling, mangfold og inkludering» til årsrapporten og i rapporten om aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP-rapporten).

Forretningsmessige forhold

(leverandøroppfølging)

Vi fortsatte i 2024 arbeidet med å følge opp våre leverandørers etterlevelse av de etiske kravene som stilles i kontraktene. Dette omfatter krav knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold, korrupsjon og miljøledelsesystem. Basert på risiko ble fire leverandører kontrollert opp mot etterlevelse av disse kravene. I andre halvår ble det gjennomført kontroll på produksjonssted hos to av leverandørene. Kontrollene på produksjonssted har til hensikt å undersøke at arbeidsretten og arbeidslovgivningen blir etterlevd.

Forsvarsmateriells forpliktelse til å bekjempe korrupsjon og andre misligheter er forankret i integritetsrammeverkets to komponenter *verdigrunnlaget* og *etiske retningslinjer* samt det styrende dokumentet «Direktiv for virksomhetsstyring». Vårt integritetsprogram omfatter blant annet dilemmatrening og annen opplæring av medarbeidere.

I første halvår av 2024 gjennomførte vi et seminar for medarbeidere med næringslivskontakt. Hensikten var å styrke kompetansen på antikorrupsjon, habilitet og innsideproblematikk og betydningen av ryddige relasjoner med næringslivet og å øke kompetansen på hva som forventes av en ansvarlig leverandørkjede/Corporate Social Responsibility (CSR).

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

Forsvarsmateriell arbeider for å fremme likestilling og mangfold og ønsker å ha et arbeidsmiljø der alle føler seg verdsatt og respektert. Det skal ikke forekomme diskriminering basert på kjønn, alder, seksuell orientering, funksjonsevne, etnisk bakgrunn eller religion. Forsvarsmateriells ambisjon er å bygge en inkluderende arbeidsplass der like muligheter, utvikling og gjensidig respekt står i sentrum.

Likestilling – status

Ved utgangen av desember 2024 var det totalt 1751 personer ansatt i Forsvarsmateriell. Blant disse utgjorde kvinner 27,5 prosent og menn sto for 72,5 prosent. Dette er en økning fra 2023, hvor det var 24,3 prosent kvinner. Målet er 40 prosent kvinner i løpet av den kommende langtidspersiden. Vi arbeider aktivt for å få kvinnelige kandidater slik at det blir flere kvinnelige ledere.

En tredjedel av de 36 medarbeiderne i midlertidige stillinger, både sivile og militære, var kvinner. I tillegg var det registrert 27 deltidsansatte, hvor kvinneandelen lå på 41 prosent og andelen menn var 59 prosent. De fleste av disse hadde en stillingsprosent på mellom 50 og 90, ofte grunnet AFP-ordningen eller ulike permisjonsbehov som bidrar til bedre tilpasning for arbeidstakere.

Vi har delt inn i ulike stillingskategorier for å vurdere lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner har høyere gjennomsnittslønn enn menn i to stillingskategorier, og menn har høyere gjennomsnittslønn i to stillingskategorier. Dette er fremstilt på neste side.

Medarbeidere i Forsvarsmateriell

STILLINGS- TITTEL	ANTALL	KVINNER	MENN	LØNN KVINNER (I KR)	LØNN MENN (I KR)	KVINNERS ANDEL AV MENNENS LØNN (I PROSENT)
Totalt i virksomheten	1750	478	1272	849 604 kr	913 837 kr	93,0 %
Kategori 1	10	2	9			
Kategori 2	315	36	279	1 049 766 kr	983 806 kr	106,7 %
Kategori 3	773	330	443	820 864 kr	889 079 kr	92,3 %
Kategori 4	652	111	541	863 221 kr	886 882 kr	97,3 %

Tabell 4: Kjønnsfordeling lønn og stilling i antall og prosent

For tabell 4: Lønn omfatter overtid, variable tillegg og fast lønn + feriepenger, bonus og ledertillegg for militære og sivile ansatte.

* Følgende medarbeidere tilhører gruppene ovenfor:

Kategori 1: Avdelingsdirektør, generalmajor, brigader/flaggkommandør

Kategori 2: Underdirektør, seksjonssjef, orlogskaptein og tilsvarende

Kategori 3: Seniorkonsulent, seniorrådgiver, førstekonsulent, rådgiver, prosjektleder, oberstløytnant/kommandørkaptein og tilsvarende

Kategori 4: Overingeniør, sjefingeniør og senioringeniør

Forsvarsmateriells arbeid for likestilling

For Forsvarsmateriell er det viktig å være en god arbeidsplass for våre kompetente medarbeidere med en kultur som bidrar til et inkluderende arbeidsmiljø. Vi ønsker å tiltrekke oss arbeidstakere med allsidig bakgrunn, ulik alderssammensetning og fra ulike livsfaser. I løpet av 2024 etablerte Forsvarsmateriell et eget mangfoldsnettverk som er ment til å jobbe på tvers av virksomheten, og som består av deltakere fra både kapasiteter og stabsavdelinger. Det er utarbeidet et mandat for nettverket, og det er forankret i Forsvarsmateriells arbeids- og miljøutvalg.

Forsvarsmateriell har en egen handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering som gjelder i tidsrommet 2023–2025.

Det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse våren 2024 og en undersøkelse om mobbing og seksuell trakassering (MOST) høsten 2024. Resultatet fra disse undersøkelsene danner grunnlag for videre utvikling innenfor fagområdet mangfold, likestilling og inkludering.

Rekruttering og opplæring

Kjønnsnøytrale utvalgsmetoder som for eksempel arbeidspsykologiske tester brukes jevnlig i rekrutteringsprosesser. I løpet av 2024 har rekrutteringsprosessen vært revidert og oppdatert, blant annet med fokus på å ivareta mangfolds- og inkluderingsaspektet. I våre utlysningstekster oppfordrer vi alle kvalifiserte kandidater til å søke, uten hensyn til alder, kjønn og bakgrunn.

Forsvarsmateriell har siden 2024 deltatt i et nettverk for forsvarssektoren som handler om Employer Branding. Det pågår også et arbeid med å rette søkelyset mot å beholde unge arbeidstakere i virksomheten: «Ung i FMA».

E-læringskurset om varsling av kritikkverdige forhold er obligatorisk for alle medarbeidere i virksomheten. Alle medarbeidere gjennomfører del 1 av kurset; ledere er i tillegg pålagt å gjennomføre del 2 som et ledd i en noe mer grundig og detaljert opplæring.

Lokaliteter og fysiske arbeidsplasser

For å tilrettelegge for universell utforming i kontorlokalitetene er det iverksatt enkelte tiltak, som for eksempel montering av heis og løfterampe. Det jobbes med å innføre tiltak som gjør lokalitetene mer tilpasset, men gamle og verneverdige bygg skaper visse utfordringer her.

Likestillingsarbeid som offentlig myndighet

Som myndighetsutøver plikter vi i Forsvarsmateriell å følge nasjonale og internasjonale lover og retningslinjer for likestilling og mangfold. Vi skal sikre at alle beslutninger tas på en saklig og ikke-diskriminerende måte. Det skal brukes standardiserte prosedyrer for ansettelser. Vi skal sikre at alle medarbeidere har like muligheter, men med nødvendige tilpasninger for å imøtekomme individuelle behov. Ved å gjennomføre regelmessig opplæring av alle våre medarbeidere sørger vi for oppdatert kunnskap og kompetanse. Vi redegjør for vårt likestillingsarbeid i en egen rapport om aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP-rapporten) som publiseres på internett i andre kvartal, i henhold til likestillings- og diskrimineringsloven § 24. Vi jobber også aktivt med inkluderende arbeidsliv (IA) og tilbyr våre ledere IA-kurs.

I Forsvarsmateriell er det nulltoleranse for mobbing og trakassering. Det er etablert en varslingskanal som driftes av internrevisjonen, hvor medarbeidere og eksterne kan rapportere inn kritikkverdige forhold.

Det stilles krav til leverandører til den norske forsvarssektoren, blant annet om miljøansvar, sosialt- og økonomisk ansvar, korrupsjonsforebygging og virksomhetsstyring. Forsvarsmateriells integritetsrammeverk er et viktig bidrag i dette arbeidet. Rammeverket består av virksomhetens verdigrunnlag, et antikorrupsjonsprogram og etiske retningslinjer for statstjenesten.

Forventninger og planer for arbeidet fremover

Gjennom innspill fra Forsvarsdepartementet og sektoren ellers, samt arbeidet med aktivitets- og redegjørelsesplikten og risikovurderinger, har vi prioritert fire områder som vi skal jobbe videre med å forbedre i 2025.

- **Kultur, organisasjon og arbeidsmiljø:**
I 2024 ble det gjort et arbeid med å utvikle og forankre et mandat for kulturbygging i virksomheten som følge av omstillingen. Arbeidet vil prioriteres i 2025, og mangfold og likestilling vil ha en sentral plass i dette arbeidet. Alle ledere ble involvert i et arbeidet som resulterte i at vi valgte å benytte forsvarssektorens verdigrunnlag og vi vil i 2025 jobbe med utvikling av adferd for å bygge vår nye felles kultur.
- **Mobbing og seksuell trakassering:**
Vi har en handlingsplan for å forebygge mobbing og trakassering (MOST). Denne vil bli vurdert og eventuelt justert mot resultatene som fremkommer av undersøkelsen og det vil bli igangsatt et arbeid for å strukturere og implementere tiltak på bakgrunn av resultatene.

- **Risikovurdering og handlingsplan:**
I dag har Forsvarsmateriell en handlingsplan innenfor mangfold og likestilling som varer ut 2025. I løpet av året vil arbeidet med risikovurdering og utkast til ny handlingsplan påbegynnes. I dette arbeidet vil involvering og medvirkning stå sentralt.
- **Rutiner og prosedyrer:**
I 2025 utvikles det en prosessbeskrivelse for utarbeidelse av rapporten om aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP-rapporten) for å sikre at relevante interne interessenter blir ivaretatt. Etablering av prosedyrer, videreutvikling av mandatet, gjennomføring av årshjul og utvikling av fagsider på styringssystemet vil stå sentralt.

6

ÅRSREGNSKAP

Foto: Forsvaret

INNHold

A

LEDELSESKOMMENTAR TIL ÅRSREGNSKAP	48

B

KONTANTREGNSKAP	50

C

VIRKSOMHETSREGNSKAP	57

Regnskapsprinsipper	57
Resultatregnskap	63
Balanse	64
Noter	66

LEDELSESKOMMENTAR TIL ÅRSREGNSKAP

Forsvarsmateriell ble etablert 1. januar 2016, og 2024-regnskapet dekker vårt niende driftsår. Forsvarsmateriell anskaffer materiell og ivaretar eierskapsforvaltningen av forsvarssektorens materiell på vegne av Forsvarsdepartementet for å ivareta ytelse, teknisk tilgjengelighet og materiellsikkerhet. I tillegg har Forsvarsmateriell ansvar for avhending av materiell i forsvarssektoren.

Forsvarsmateriell investerer i materiell til bruk i Forsvaret. Investert materiell fremkommer som beholdning av varer og driftsmateriell eller som varelager under tilvirkning. Materiellet overføres til Forsvaret til bokført verdi med påslag for etatens egne fremskaffelseskostnader fra og med regnskapsåret 2020.

Forsvarsmateriell avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk: periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) og kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser. Årsregnskapet er avlagt i henhold til *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, og gir et fullstendig og dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

Materiellanskaffelser

Forsvarsmateriell hadde en tildeling over kapittel 1760 post 45 på 28,6 mrd. kroner (2023: 22,1 mrd. kroner) knyttet til investeringer. Gjennom året er det overført materiell til Forsvaret for 7,2 mrd. kroner (2023: 13,5 mrd. kroner), og samtidig er det bygget varige verdier for fremtidig overlevering til Forsvaret for 19,2 mrd. kroner (2023: 18,2 mrd. kroner). Forskuddsbetalte kostnader har økt med 6,9 mrd. kroner i 2024, fra 21,7 mrd. kroner i 2023 til 28,6 mrd. kroner i 2024.

De største overføringene til Forsvaret omfatter det siste nye kystvaktfartøyet til en verdi av 2,4 mrd. kroner og ett P-8A maritimt patruljefly til 1,8 mrd. kroner. Se for øvrig note 11.

Mellomværende med statskassen

Mellomværende med statskassen utgjorde 3,4 mrd. kroner ved årsslutt. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende. Mellomværende med statskassen er redusert med 0,3 mrd. kroner i 2024 fra 3,7 mrd. kroner i 2023, hovedsakelig knyttet til leveranser av F-16.

Driftskostnader

Det er regnskapsført driftskostnader på 6,3 mrd. kroner i 2024 (2023: 5,1 mrd. kroner). Dette består av 1,5 mrd. kroner i lønnskostnader (2023: 1,4 mrd. kroner), 0,7 mrd. kroner i varekostnader (2023: 0,7 mrd. kroner) og 4,0 mrd. kroner i andre driftskostnader (2023: 2,9 mrd. kroner).

Varelager og driftsmateriell

Forsvarsmateriell har et varelager under tilvirkning på 38,7 mrd. kroner per 31.12.2024 (2023: 26,7 mrd. kroner) og en beholdning av varer og driftsmateriell på

1,5 mrd. kroner (2023: 1,7 mrd. kroner), vurdert til anskaffelseskost. Nedskrivning av verdien på beholdninger knyttet til NH90 er hensyntatt med 0,2 mrd. kroner i 2023.

Det er i 2024 overført prosjektbeholdninger til Forsvaret tilsvarende 1,5 mrd. kroner (2023: 0,7 mrd. kroner).

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og reviderer årsregnskapet. Revisjonsberetningen skal foreligge innen 30. april 2025.

Oslo, 5. juni 2025

Gro Jære
direktør
Forsvarsmateriell

Øystein Sørbø
økonomidirektør
Forsvarsmateriell

KONTANTREGNSKAP

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Forsvarsdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2, de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret.
- Regnskapet inneholder alle utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme

prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Forsvarsmateriell er som bruttobudsjettert virksomhet tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger avregnes daglig mot oppgjørskontoer i Norges Bank. Vi tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet som tilsvarer netto bevilgning gitt oss. Saldo på oppgjørskonto i Norges Bank nullstilles ved overgang til nytt regnskapsår.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregn-

skapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva vi har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra Forsvarsmateriell. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten, og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene fremkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Forsvarsmateriell har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Forsvarsmateriell har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

BEVILGNINGSRAPPORTERING

Tall i 1 000 kroner

UTGIFTS- KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	NOTE	POSTTEKST	SAMLET TILDELING FOR 2024	REGNSKAP 2024	MERUTGIFT (-) OG MIN- DREUTGIFT
1700	Forsvarsdepartementet	79	A, B	Militær støtte til Ukraina	1 440 000	1 439 942	58
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	01	A, B	Driftsutgifter	2 671 226	2 613 148	58 078
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	44	A, B	Fellesfin. inv., nasjonalfin. andel	221 969	216 483	5 486
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	A, B	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	28 609 256	28 883 327	-274 071
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	48	A, B	Fellesfin. inv., fellesfin. andel	550 000	509 372	40 628
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	75	A, B	Fellesfin. inv., tilskudd til NATO	200 726	200 726	0
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01		Driftsutgifter		2 528 779	
Sum utgiftsført					33 693 177	36 391 777	-169 821

Tall i 1 000 kroner

INNETKTS- KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	NOTE	POSTTEKST	SAMLET TILDELING FOR 2024	REGNSKAP 2024	MERINNETK OG MINDRE- INNETK (-)
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	01	B	Driftsinntekter	146 095	195 129	49 034
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	B	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 259 167	2 456 490	1 197 323
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	48	B	Fellesfin. inv., inntekter	910 256	910 255	-1
5309	Tilfeldige inntekter	29		Ymse		2 454	
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	83		Renter / alm. fordringer		202 489	
5700	Folketrygdens inntekter	72		Arbeidsgiveravgift		240 434	
Sum inntektsført					2 315 518	4 007 251	1 246 356

Tall i 1 000 kroner

NETTO RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET FOR FORSVARMATERIELL			32 384 526
Kapitalkontoer			
60094701	Norges Bank KK / innbetalinger		3 347 550
60094702	Norges Bank KK / utbetalinger		-36 054 393
717052	Endring i mellomværende med statskassen		322 317
Sum rapportert			0

BEHOLDNINGER RAPPORTERT TIL KAPITALREGNSKAPET

KONTO	TEKST	31.12.2024	31.12.2023	ENDRING
717052	Mellomværende med statskassen	-3 374 799	-3 697 116	322 317

NOTE A

Forklaring av samlet tildeling utgifter.

Tall i 1 000 kroner

KAPITTEL OG POST	OVERFØRT FRA I FJOR	ÅRETS TILDELINGER	SAMLET TILDELING
170079	0	1 440 000	1 440 000
176001	65 766	2 605 460	2 671 226
176044	41 807	180 162	221 969
176045	6 700	28 602 556	28 609 256
176048	0	550 000	550 000
176075	0	200 726	200 726

NOTE B

Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år.

Tall i 1 000 kroner

KAPITTEL OG POST	STIKKORD	MERUT-GIFT(-)/MINDRE-UTGIFT	UTGIFTS-FØRT AV ANDRE IHT. AV-GITTE BELAST-NINGS-FULL-MAKTER	MERUT-GIFT(-)/MINDREUT-GIFT ETTER AVGITTE BELAST-NINGS-FULL-MAKTER	MERINN-TEKTER / MINDREINN-TEKTER(-) IHT. MER-INNTEKTS-FULLMAKT	GRUNN-LAG FOR OVER-FØRING	KOMPEN-SASJON FOR LØNNS-OPPGJØ-RET 2024	MAKSI-MALT OVER-FØRBART BELØP *	MULIG OVER-FØRBART BELØP BERE-GNET AV VIRKSOM-HETEN
170079	«kan overføres»	58	0	58	0	58		1 440 000	58
176001/476001	«kan nyttes under kap. 1760, post 45»	58 078	0	58 078	49 034	107 112	41 462	169 662	107 112
176044	«kan overføres»	5 486	0	5 486	0	5 486		357 385	5 486
176045/476045	«kan overføres»	-274 071	-26 465	-300 535	1 197 323	896 788		48 204 758	896 788
176048/476048	«kan overføres»	40 628	0	40 628	-1	40 627		907 235	40 627
176075	«kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44»	0	0	0	0	0		334 205	0
Totalt		-169 821	-26 465	-196 285	1 246 356	1 050 071	41 462	51 415 318	1 050 071

* Maksimalt beløp som kan overføres er lønnskompensasjon pluss 5 prosent av årets bevilgning på driftspostene 01–29, unntatt post 24, fratrullet lønnskompensasjon, eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Vi legger til grunn at beregnede overføringer er basert på våre tildelinger.

Stikkordet «kan overføres» innebærer at eventuelt gjenværende midler kan overføres til neste budsjettermin, men maksimalt et beløp tilsvarende summen av de foregående to års bevilgninger.

Stikkordet «kan nyttes under» innebærer fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsporing under andre kapitler og poster merket med stikkordet.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Forsvarsmateriell har fullmakt til å postere merverdiavgift på kapittel 1633, post 01, jf. rundskriv R-116 fra Finansdepartementet. Posteringene på dette kapittelet omfattes av nettoføringsordningen og er ikke en del av et

ordinært merverdiavgiftsoppgjør i henhold til lov om merverdiavgift.

Det ble i 2024 gitt en belastningsfullmakt på Forsvarsmateriells tildeling på kapittel 1760 post 45 på inntil 50 millioner kroner. Belastningsfullmakten er gitt til Forsvaret.

ARTSKONTORAPPORTERING

Tall i 1 000 kroner

DRIFTSINNEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET	31.12.2024	31.12.2023
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	914 855	339 495
Salgs- og leieinnbetalinger	474 175	481 760
Andre innbetalinger	2 172 844	645 483
Sum innbetalinger fra drift	3 561 874	1 466 738
DRIFTSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetalinger til lønn	1 915 145	1 710 598
Andre utbetalinger til drift	31 683 850	23 122 340
Sum utbetalinger til drift	33 598 995	24 832 938
Netto rapporterte driftsutgifter	30 037 120	23 366 200
INVESTERINGS- OG FINANSINNEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Innbetaling av finansinntekter	27 572	75 440
Sum investerings- og finansinntekter	27 572	75 440
INVESTERINGS- OG FINANSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetaling til investeringer	26 029	33 841
Utbetaling av finansutgifter	64 820	173 389
Sum investerings- og finansutgifter	90 850	207 230
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	63 278	131 790
INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	202 858	181 321
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	202 858	181 321

Tabell forts. neste side

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN	31.12.2024	31.12.2023
Utbetalinger av tilskudd og stønader	200 726	193 993
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>200 726</i>	<i>193 993</i>
INNETEKTER OG UTGIFTER RAPPORTERT PÅ FELLESKAPITLER		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kapittel 5309, inntekt)	-2 085	-1 910
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kapittel 5700, inntekt)	-240 434	-217 190
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kapittel 1633, utgift)	2 528 779	1 612 677
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>2 286 260</i>	<i>1 393 577</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	32 384 526	24 904 237

OVERSIKT OVER MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

Tall i 1 000 kroner

EIENDELER OG GJELD	31.12.2024	31.12.2023
Fordringer	1 942	2 379
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	13 451	6 343
Skyldig skattetrekk	-70 929	-69 854
Skyldige offentlige avgifter	-166 717	-229 807
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-79 243	-36 093
Mottatt forskuddsbetaling	-3 073 300	-3 370 084
Annen gjeld	-3	0
Sum mellomværende med statskassen	-3 374 799	-3 697 116

VIRKSOMHETS- REGNSKAP

REGNSKAPSPRINSIPPER

Forsvarsmateriell er en bruttobudsjettert virksomhet som fører og rapporterer virksomhetsregnskap i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Årsregnskapet er utarbeidet etter bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv, krav fra Finansdepartementet og SRS, med følgende innvilgede unntak:

Forsvarsmateriell har fått innvilget unntak fra SRS 17 Anleggsmidler punkt 4, og kan benytte en beløpsgrense på 100 000 kroner i stedet for 50 000 kroner for balanseføring av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Forsvarsmateriell har også fått unntak fra kravene i SRS 3 Prinsippendring, estimatendring og korrigering av feil, punkt 16–18, samt SRS 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell punkt 6. Unntaket gjelder kravet om at egne fremskaffelseskostnader skal inngå som en del av anskaffelseskost for Varelager under tilvirkning i perioden 1.1.2016 til 31.12.2019, da Forsvarsmateriell ikke har hatt systemer for å registrere denne typen kostnader for fremskaffelse av materiell for overføring til Forsvaret.

Konsekvensen av unntaket er at Forsvarsmateriell viser en for lav anskaffelseskost for Varelager under tilvirkning i henhold til SRS 12, samt at resultatførte lønnskostnader er tilsvarende for høye for regnskapsårene 2016–2019. Det har ikke vært mulig i ettertid å estimere disse kostnadene med rimelig sikkerhet.

For regnskapsårene 2020 til 2024 er egne fremskaffelseskostnader inkludert i anskaffelseskost i henhold til standarden. Egne fremskaffelseskostnader består av lønnskostnader samt andre tilvirkningskostnader.

Forsvarsmateriell utarbeider ikke kontantstrømoppstilling. Tilnærmet lik informasjon presenteres i artskontorapporteringen, som er en del av årsregnskapet.

Overføringer av investeringer til Forsvaret

Overføringer fra Varelager under tilvirkning i Forsvarsmateriell til Anleggsmidler i Forsvaret bokføres når materiellet tas i bruk i Forsvaret. Overføringen dokumenteres med overføringsprotokoll, regnskapsmessig overføringsbilag og prosjektrengnskap. Forsvarsmateriell benytter anskaffelseskost som grunnlag for overføringsverdien. Ved store anskaffelser legges kontraktsverdi i fremmed valuta til grunn, fordi endelig anskaffelseskost ikke er kjent før anskaffelsen er ferdigstilt.

I forbindelse med store investeringer utbetales det forskudd til leverandører. Forskuddene omregnes til valutakurs

på tidspunktet for utbetaling. De samme valutakursene benyttes ved omregning av kontraktsverdier i utenlandsk valuta. I tilfeller hvor forskudd er utbetalt i flere rater, skal en veid valutakurs legges til grunn ved omregning av kontraktsverdier.

Overførte kontraktsverdier til Forsvaret reduserer verdi av Varelager under tilvirkning i Forsvarsmateriell, med motpost i balansen på Avregnet med statskassen. Overføringene gjøres vederlagsfritt. Ved avslutning av investeringsprosjekter hvor kontraktsverdi er lagt til grunn ved overføringen, vil eventuell resterende verdi på prosjektene overføres til Forsvaret.

Overføringer fra prosjektbeholdninger

Ved overføring av prosjektbeholdninger til Forsvaret reduseres Beholdning av varer og driftsmateriell.

Overføring av materiell fra Forsvaret i forbindelse med avhending

Ved avhending av materiell skal Beholdning av varer og driftsmateriell og Anleggsmidler overføres fra Forsvaret til Forsvarsmateriell for avhending. Disse skal være nedskrevet til virkelig verdi før overføring til Forsvarsmateriell finner sted. Anleggsmidler og beholdninger som overtas fra Forsvaret bokføres til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet, hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Inntekt fra bevilgninger tilsvare differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten, noe som resulterer i at årets aktivitet viser null.

Kostnader

Ressursforbruket som knytter seg til de transaksjonsbaserte inntektene, kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Ressursforbruket som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres. Varemottakstidspunktet er styrende for kostnadsføring eller beholdningsøkning.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til bokføring av pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Det innebærer at virksomheten betaler en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er à jour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Forsvarsmateriell har valgt å benytte forenklet metode i henhold til SRS 13 Leieavtaler og behandler alle leieavtaler som operasjonelle. I all hovedsak er leiekontrakter knyttet til leie av lokaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på 100 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger. Kontorinventar og IKT-utstyr med utnyttbar levetid på tre år eller mer er balanseført som egne grupper. Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler / langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Regnskapslinjen inneholder i hovedsak investeringsprosjekter som anskaffes for overføring til Forsvaret, spesifisert som Varelager under tilvirkning, samt prosjektbeholdninger og driftsmateriell.

Varelager under tilvirkning

Forsvarsmateriells investeringsprosjekter anskaffer materiell som Forsvaret skal overta ved ferdigstilling og driftssetting. Ved driftssetting av varer under tilvirkning oppføres anleggsmiddelet i Forsvaret i henhold til overføringsprotokollen. Tilvirkning av varelager føres til anskaffelseskost og omfatter alle kjøpsutgifter pådratt for å bringe beholdningene til deres nåværende plassering og tilstand, inklusive egne fremskaffelseskostnader fra 1.1.2020.

Prosjektbeholdninger

Beholdninger av varer og driftsmateriell er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi i tråd med SRS 12. Netto realisasjonsverdi er generelt vurdert til å være lik anskaffelseskost fordi Forsvarsmateriells omløpsmiddelbeholdninger i all hovedsak består av driftsmidler til bruk i tjenesteproduksjon og ikke for videresalg. I løpende drift blir verdien på beholdningene verdsatt etter prinsippet om glidende gjennomsnittspris. Forsvarsmateriell overfører beholdninger til Forsvaret vederlagsfritt.

Driftsmateriell

Beholdninger av driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost. Forsvarsmateriell har valgt å nedskrive driftsmateriell innkjøpt under kontrakt med NHIndustries og har rettet krav om tilbakeføringsoppgjør og erstatning mot leverandøren. Kravene er bestridt, og det er usikkerhet om utfallet av saken.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12. lagt til grunn. Ved forskuddsbetalinger til leverandører får Forsvarsmateriell en fordring som gjøres opp ved leveranse av materiell. Fordringen er ikke en finansiell eiendel og bokføres til valutakurs på betalingstidspunktet. Det er følgelig ingen valutarisiko knyttet til oppgjøret.

Oppgjør ved mottak av materiell som er forskuddsbetalt, skal bokføres til valutakurs ved utbetaling av forskuddet. For investeringsprosjekter omfattet av forskuddsordninger, hvor forskuddene utbetales på ulike tidspunkt, beregnes det en veid gjennomsnittskurs basert på faktisk valutakurs ved utbetalinger.

Statlige virksomheter har ikke adgang til å utøve valutasikring. Forsvarsmateriell er en statlig virksomhet som i stor grad anskaffer materiell og tjenester fra utlandet, og er således eksponert for valutarisiko.

Forskuddsbetalte kostnader

Forskuddsbetalte kostnader omfatter utbetalinger til blant annet Joint Program Office (JPO) for F-35 kampfly, Foreign Military Sales (FMS), NATO Support and Procurement Agency (NSPA), NATO Seasparrow Project Office (NSPO) og andre forskudd.

Deltakelsen i den internasjonale kampfly-anskaffelsen er regulert gjennom en myndighetsavtale mellom alle deltakernasjoner. Avtalen regulerer utbetalingsprosedyrer og krever innestående beløp på bankkonto i USA pålydende dekning for påfølgende kvartals utgifter. Utbetaling av forskuddsbeløp overføres til bankkontoer i USA. Uttak fra bankkontoene gjøres basert på godkjente fakturaer fra leverandørene. Forsvarsmateriell mottar fakturakopier og oversikt over hvilke leveranser som ligger til grunn. Forsvarsmateriell regnskapsfører deretter reduksjon av forskudd mot henholdsvis Varelager under tilvirkning, forskuddsbetalte kostnader eller kostnader.

Forsvarsmateriell har en rekke FMS-avtaler som benyttes i forbindelse med investeringsprosjekter. FMS er en ordning for salg av militært materiell fra amerikanske leverandører til andre nasjoner. For å kunne gjennomføre anskaffelser av materiell plikter den enkelte nasjon å bruke denne ordningen. Forsvaret har siden 1995 hatt en Special Billing Arrangement (SBA) med US Government når det gjelder FMS-betalinger. SBA krever betaling etter forbruk, og det skal til enhver tid være dekning for de tre påfølgende måneders forbruk på bankkonto i USA.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av Forsvarsmateriells eiendeler og gjeld og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten presenteres etter periodisert prinsipp.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter periodisert prinsipp.

Statens konsernkontoordning

Forsvarsmateriell omfattes av statens konsernkontoordning, noe som innebærer at alle inn- og utbetalinger gjøres opp mot oppgjørskonto i Norges Bank. Forsvarsmateriell tilføres ikke likvider, men har trekkrettighet på statens konsernkonto. Mellomværende inngår i avregnet med statskassen.

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Avsetning for usikre forpliktelser

I samråd med Forsvarsdepartementet er det besluttet at det gir et mest dekkende bilde av kostnadene dersom kostnader i forbindelse med oppryddings- og fjerningsforpliktelse utgifter innregnes i Forsvarets regnskap. Beslutningen er tatt etter dialog med DFØ. Følgelig avsettes det ikke for oppryddings- og fjerningsforpliktelse i Forsvarsmateriell sine regnskaper.

Hendelser etter balansedagen

Forsvarsmateriell er ikke kjent med vesentlige hendelser etter 31.12.2024 som ikke er hensyntatt i årsregnskapet for 2024.

RESULTATREGNSKAP

Tall i 1 000 kroner

	NOTE	31.12.2024	31.12.2023
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	2 645 431	3 343 700
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	782 567	544 699
Salgs- og leieinntekter	1	668 519	498 006
Andre driftsinntekter	1	2 217 070	815 226
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>6 313 587</i>	<i>5 201 631</i>
Driftskostnader			
Varekostnader	2	746 003	731 702
Lønnskostnader	3	1 549 286	1 423 244
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	25 983	21 885
Andre driftskostnader	6	3 970 883	2 916 277
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>6 292 155</i>	<i>5 093 109</i>
Driftsresultat		21 432	108 522
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	7	105 689	128 321
Finanskostnader	7	127 121	236 843
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-21 432</i>	<i>-108 522</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	202 858	181 321
Avregning med statskassen, innkrevningsvirksomhet		202 858	181 321
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	200 726	193 993
Avregning med statskassen, tilskuddsforvaltning		200 726	193 993
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

BALANSE

Tall i 1 000 kroner

	NOTE	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	4	278	315
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		278	315
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	1 933	9 094
Maskiner og transportmidler	5	18 398	12 821
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	85 171	86 747
<i>Sum varige driftsmidler</i>		105 502	108 662
III Finansielle anleggsmidler			
Andre langsiktige fordringer		302	167
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		302	167
Sum anleggsmidler		106 082	109 144
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	1 518 847	1 732 112
Varelager under tilvirkning	11	38 706 034	26 741 880
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		40 224 881	28 473 992
II Fordringer			
Kundefordringer	12	44 717	72 658
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13	384 213	271 687
Andre fordringer	14	28 692 095	21 714 912
<i>Sum fordringer</i>		29 121 025	22 059 257
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	15	13 451	6 343
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		13 451	6 343
Sum omløpsmidler		69 359 357	50 539 592
SUM EIENDELER		69 465 439	50 648 735

Tall i 1 000 kroner

	NOTE	31.12.2024	31.12.2023
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	8	64 832 030	45 789 605
Sum avregninger		64 832 030	45 789 605
Sum statens kapital		64 832 030	45 789 605
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	16	3 000	3 545
Sum annen langsiktig gjeld		3 000	3 545
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		386 294	343 277
Skyldig skattetrekk	17	70 936	69 861
Skyldige offentlige avgifter	18	207 865	266 574
Avsatte feriepenger		157 334	139 320
Mottatt forskuddsbetaling	13	3 419 960	3 694 383
Annen kortsiktig gjeld	19	388 020	342 169
Sum kortsiktig gjeld		4 630 409	4 855 584
Sum gjeld		4 633 409	4 859 129
SUM STATENS KAPITAL OG GJELD		69 465 439	50 648 735

NOTER

NOTE 1 | DRIFTSINNTEKTER

Tall i 1 000 kroner

OMARBEIDET

INNTEKT FRA BEVILGNINGER	31.12.2024	31.12.2023
Inntekt fra bevilgning fra overordnet departement	2 645 431	3 343 700
Sum inntekt fra bevilgninger	2 645 431	3 343 700

INNTEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER		
Tilskudd fra NATO ¹	777 967	544 692
Andre tilskudd og overføringer	0	7
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	4 600	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	782 567	544 699

SALGS- OG LEIEINNTEKTER		
Salgsinntekter ²	668 115	496 855
Leieinntekter	404	1 151
Sum salgs- og leieinntekter	668 519	498 006

ANDRE DRIFTSINNTEKTER		
Salgssum ved avgang anleggsmidler ³	2 152 706	774 393
Royalties	20 721	19 028
Andre driftsinntekter	43 643	21 805
Sum andre driftsinntekter	2 217 070	815 226
Sum driftsinntekter	6 313 587	5 201 631

1 Tilskudd fra NATO vil variere mellom regnskapsårene basert på aktivitet i prosjekter generert i NATOs regi.

2 Regnskapslinjene «Salgsinntekter» og «Andre driftsinntekter» må vurderes samlet og omfatter salg av omløpsmidler og tjenester. Avsetninger for ikke-fakturerte inntekter er inkludert.

Inntektene i 2024 knyttes i hovedsak til salg av tjenester og omløpsmidler i forbindelse med salg av missiler til Storbritannia og salg av F-16.

3 Salgssum ved avgang anleggsmidler er i hovedsak knyttet til F-16 og salg av missiler til Storbritannia.

NOTE 2 | VAREKOSTNADER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Donasjoner ¹	217 946	251 423
Forbruk av innkjøpte varer og tjenester	528 057	480 279
Sum varekostnader	746 003	731 702

1 Verdi av donerte beholdninger til Ukraina er bokført som varekostnad og har derfor ingen tilhørende inntekt.

NOTE 3 | LØNNSKOSTNADER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Lønn	1 198 766	1 065 324
Overtid	48 519	47 276
Variable tillegg	61 856	54 621
Annen lønn ¹	7 451	6 321
Avgangsstimulerende tiltak	766	274
Feriepenger	157 808	144 060
Arbeidsgiveravgift	239 141	224 368
Pensjonskostnader ²	184 724	216 618
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler ³	-396 016	-342 158
Sykepenger og andre refusjoner	-38 300	-28 349
Godtgjørelse til vernepliktige	12	6
Andre ytelser ⁴	44 306	34 883
Avsetning lønnsoppgjør ⁵	40 254	0
Sum lønnskostnader	1 549 286	1 423 244
Antall utførte årsverk (årgjennomsnitt)	1 683	1 540
Antall avtalte årsverk per 31.12.	1 734	1 523
Antall ansatte per 31.12.	1 751	1 533

1 Annen lønn er periodiseringer av opptjent fleksitid, påløpte feriedager og overtid samt bonus- og andre lønnsavsetninger.

2 Forsvarsmateriell betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK). Pensjonspremien vil variere gjennom året som følge av virksomhetsspesifikk hendelsesbasert pensjonspremiemodell.

Reduksjon i pensjonskostnader skyldes i hovedsak endringspremie relatert til lavere lønnsutvikling i beregningen for 2024 sammenlignet med 2023.

Pensjonskostnaden for 2024 er basert på et estimat for pensjonspremien beregnet av SPK, og ikke faktisk pensjonspremie. Dette skyldes at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2024. Premiesatsen for arbeidsgivers andel utgjorde i 2024 16,9 prosent (arbeidsgivers andel av pensjonspremie på artskonto 542 / pensjonsgrunnlaget i 2024 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2023 utgjorde premiesatsen 16,0 prosent.

Fotnoter fortsetter på neste side →

- 3 Forsvarsmateriell benytter aktivitetsbasert timeregistrering for registrering av egne kostnader (lønn og andel driftskostnader) som inngår i anskaffelseskost for varelager under tilvirkning, jf. note 6 Andre driftskostnader. Økning i registrerte prosjekttimer knyttet til anleggsmidler i 2024 følger av styrket bemanning og økt investeringstakt. Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).
- 4 Andre ytelser består av oppgavepliktige godtgjørelser, yrkesskadepremie, gruppelivsforsikring og andre personalkostnader.
- 5 På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten har derfor gjort et estimat for lønnsavsetning for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg) som utgjør kr 40 254 177. Lønnsavsetningen inkluderer feriepenger, og det er avsatt for arbeidsgiveravgift. Forsvarsmateriell har ikke et eget bidrag til lønnsforhandlingene utover det som er fremforhandlet sentralt.

NOTE 4 | IMMATERIELLE EIENDELER

Tall i 1 000 kroner

2024	PROGRAMVARE OG LIGNENDE RETTIGHETER
Anskaffelseskost 1.1.2024	374
Akkumulerte avskrivninger 1.1.2024	59
Bokført verdi 1.1.2024	315
Tilgang i 2024	0
Ordinære avskrivninger i 2024	37
Anskaffelsesverdi 31.12.2024	374
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2024	96
Bokført verdi 31.12.2024	278
Økonomisk levetid	5 år / lineært

NOTE 5 | VARIGE DRIFTSMIDLER

Tall i 1 000 kroner

2024	BYGNINGER OG ANNEN FAST EIENDOM	MASKINER OG TRANS- PORTMIDLER	DRIFTS- LØSØRE, INVENTAR OG VERKTØY	TOTAL
Anskaffelseskost 1.1.2024	9 503	20 572	210 308	240 383
Akkumulerte avskrivninger 1.1.2024	409	7 751	123 561	131 721
Bokført verdi 1.1.2024	9 094	12 821	86 747	108 662
Tilgang i 2024	-7 103	7 450	33 717	34 064
Avgang i 2024	0	0	11 279	11 279
Ordinære avskrivninger i 2024	58	1 873	24 014	25 945
Anskaffelsesverdi 31.12.2024	2 400	28 022	232 746	263 168
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2024	467	9 624	147 575	157 666
Bokført verdi 31.12.2024	1 933	18 398	85 171	105 502
Økonomisk levetid	10–60 år Lineært	3–15 år Lineært	3–15 år Lineært	

NOTE 6 | ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Husleie ^{1,2}	81 607	53 855
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 523	7 108
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler ³	75 097	45 670
Leie av maskiner, inventar og lignende ¹	70 737	85 637
Mindre utstyrsanskaffelser ⁴	217 761	33 684
Nedskrivning beholdninger NH90 ⁵	-9 204	193 103
Ammunisjon	6 508	146
Arbeidsklær	12 417	3 866
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv. ⁶	1 315 296	583 448
Kjøp av konsulenttenester ⁸	640 847	685 678
Kjøp av andre fremmede tjenester ⁸	987 717	1 036 231
Reiser og diett	121 343	108 438
Tap på fordringer	201	224
Andel driftskostnader aktivert ved egenutvikling anlegg	-18 611	-23 249
Øvrige driftskostnader ⁷	466 644	102 438
Sum andre driftskostnader	3 970 883	2 916 277

1 Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Tall i 1 000 kroner

	PROGRAM- VARE OG LIGNENDE RETTIGHETER	MASKINER OG TRANS- PORTMIDLER	DRIFTS- LØSØRE, INVENTAR, VERKTØY OG LIGNENDE	TOTALT LEIE AV MASKINER, INVENTAR OG LIGNENDE	TOMTER, BYGNINGER OG ANNEN FAST EIENDOM	TOTALT
Varighet inntil 1 år	2 350	4 561	1 821	8 732	0	8 732
Varighet 1–5 år	21 961	411	812	23 184	36 495	59 679
Varighet over 5 år	38 693	80	48	38 821	45 112	83 933
Sum operasjonelle leieavtaler	63 004	5 052	2 681	70 737	81 607	152 344

Programvare og lignende rettigheter med varighet over 5 år gjelder FIS Basislisenser. Husleie med varighet 1–5 år er knyttet til leiekostnader i USA for personell i kampflyavdelingen og leiekostnader knyttet til avhending.

- Økningen i husleie utover normal indeksjustering knytter seg til leie av lager på Sperre og at det i 2023 ikke ble avsatt for kostnader knyttet til leie av Bodø flyplass til avhending av F-16. Som følge av dette ligger kostnadene for 2023 (5,5 MNOK) og 2024 (5,8 MNOK) i regnskapet for 2024 knyttet til leie av Bodø flyplass.
- Økning i andre kostnader til drift av eiendom og lokaler knyttes i hovedsak til strømkostnader.
- Økningen i mindre utstyrsanskaffelser er i hovedsak til NATO-prosjekter (79 MNOK) samt kostnadsføring ved opprydding av utdatert materiell i prosjekt 5436 knyttet til avslutning av hovedkontrakten for Vintags II (50,5 MNOK) og kostnader i forbindelse med prosjekt 1041 effektivisering og levetidsforlengelse av Forsvarets sikre plattformer (34 MNOK).

Fotnoter fortsetter på neste side →

- 5 Kontrakten med NHIndustries ble hevet i 2022. Rettsvirkningen av hevingen er blant annet at det skal skje et tilbakeføringsoppgjør der anskaffet materiell skal tilbakeleveres til NHIndustries og betalingene for materiellet tilbakeføres. I henhold til forsiktighetsprinsippet er materiell innkjøpt under kontrakten med NHIndustries kostnadsført i 2023 grunnet heving av kontrakten. For 2024 har deler av nedskrivningen blitt reversert da noe av materiellet ble solgt i 2024.
- 6 Økning av reparasjon og vedlikehold av maskiner er i hovedsak knyttet til økning i utviklingskostnader knyttet til prosjekt 6023 videreføring av NSM (216 MNOK), 1094 Avhending av F-16 (133 MNOK) og testing og overhaling utført i 1137 NSM til Storbritannia (372 MNOK).
- 7 Økningen i øvrige kostnader knytter seg til en utbetaling til NAMMO for styrkning av NAMMO sin produksjonslinje (362,2 MNOK).
- 8 Spesifikasjon av konsulenttjenester og andre fremmede tjenester per 31.12.2024.

Tall i 1 000 kroner

	KONSULENT-TJENESTER	ANDRE FREMMEDE TJENESTER	TOTAL
Anskaffelse av F-35 kampfly ⁹	54 807	155 313	210 120
Andre investeringsprosjekter ¹⁰	468 472	776 582	1 245 054
Økonomi, revisjon og jus	9 422	0	9 422
Utvikling programvare, IKT-løsninger og lignende ¹¹	4 842	0	4 842
Andre konsulenttjenester ¹²	70 513	0	70 513
Organisasjonsutvikling og kommunikasjonsrådgivning ¹³	32 790	0	32 790
Tjenester til løpende driftsoppgaver IKT	0	16 295	16 295
Innleid personell fra vikarbyrå og lignende	0	1 450	1 450
Andre fremmede tjenester	0	38 077	38 077
Sum kjøp av fremmede tjenester	640 847	987 717	1 628 564

I tillegg er det aktivert konsulentkostnader på varelager under tilvirkning.

- 8 Spesifikasjon av konsulenttjenester og andre fremmede tjenester per 31.12.2023.

Tall i 1 000 kroner

	KONSULENT-TJENESTER	ANDRE FREMMEDE TJENESTER	TOTAL
Anskaffelse av F-35 kampfly ⁹	55 383	423 041	478 424
Andre investeringsprosjekter ¹⁰	491 346	551 005	1 042 351
Økonomi, revisjon og jus	6 296	0	6 296
Utvikling programvare, IKT-løsninger og lignende ¹¹	10 009	0	10 009
Andre konsulenttjenester ¹²	119 239	0	119 239
Organisasjonsutvikling og kommunikasjonsrådgivning ¹³	3 405	0	3 405
Tjenester til løpende driftsoppgaver IKT	0	13 845	13 845
Innleid personell fra vikarbyrå og lignende	0	1 121	1 121
Andre fremmede tjenester	0	47 219	47 219
Sum kjøp av fremmede tjenester	685 678	1 036 231	1 721 909

- 9 Andre fremmede tjenester relatert til anskaffelse av F-35 kampfly påvirkes av periodisk aktivitet. Luftforsvaret har tatt over kontrakt for vedlikehold og utdanning av personell fra 2022, hvor det i en overgangsperiode vil påløpe kostnader knyttet til tidligere inngåtte kontrakter.

Fotnoter fortsetter på neste side →

- 10** Nivået på andre investeringsprosjekter vil variere ut fra hvilken type prosjekter som fremskaffes i perioden. Konsulenttjenester og andre fremmede tjenester knyttes til forprosjekt og utviklingsprosjekter, herunder NATO-finansierte prosjekter (561 MNOK) og prosjekter under programmene Mime og MAST (356 MNOK).
- 11** Nivået på utviklingskostnader vil variere mellom de enkelte regnskapsårene ut fra hvilke aktiviteter som gjennomføres.
- 12** Nedgang i andre konsulentttjenester knyttes til reduksjon i kostnader tilknyttet konfigurasjonsstyring av fregatter og konvertering av materielldata fra IFS til SAP. I 2023 lå totalt 19,8 MNOK knyttet til omorganisering av forsvarssektoren under andre konsulentttjenester.
- 13** Hovedsakelig kostnader tilknyttet konsulentbistand i forbindelse med omorganisering i forsvarssektoren.

NOTE 7 | FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Finansinntekter		
Valutagevinst (agio)	105 689	128 321
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	105 689	128 321
Finanskostnader		
Rentekostnad	270	111
Valutatap (disagio)	126 721	236 708
Annen finanskostnad	130	24
Sum finanskostnader	127 121	236 843

Forsvarsmateriell har ikke adgang til å sikre seg mot valutasingninger. Virksomheten har betydelige utbetalinger i fremmed valuta, blant annet gjennom forskuddsordningen for kampflyanskaffelsen samt FMS-ordningen.

Det er flere vesentlige poster i balansen i utenlandsk valuta. Svingninger i valutakurs har resultert i høye agiobeløp i perioden, spesielt for euro og amerikanske dollar.

NOTE 8A | AVREGNET MED STATSKASSEN

Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023	ENDRING
Avregnet med statskassen	64 832 030	45 789 605	19 042 424

Tall i 1 000 kroner

ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN BESTÅR AV	31.12.2024
Konsernkontoer i Norges Bank	
- Konsernkonto utbetaling	-36 054 393
+ Konsernkonto innbetaling	3 347 550
Netto trekk konsernkonto	-32 706 843
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)	
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	-202 858
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	200 726
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	2 645 431
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-242 519
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	2 538 968
+ Avregning mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell ¹	8 704 954
+ Avregning mellom andre etater og Forsvarsmateriell	9 082
Andre avstemmingsposter	
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	382
Andre avstemmingsposter – (endring 1990, dokumenteres i åpningsbalansenotat og 1999) ²	10 253
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	-19 042 424
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen	-19 042 424

1 Avregninger mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell

Overføring til drift	7 209 071
Andre overføringer til Forsvaret	1 495 883
Sum avregning mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell	8 704 954

NOTE 8B

FORSKJELLEN MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOM-VÆRENDE MED STATSKASSEN

Tall i 1 000 kroner

	31.12.204 SPESIFISERING AV BOKFØRT AVREGNING MED STATSKASSEN	31.12.2024 SPESIFISERING AV RAPPORTERT MELLOM- VÆRENDE MED STATSKASSEN	FORSKJELL
<i>Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse</i>			
Immaterielle eiendeler	278	0	278
Varige driftsmidler	105 502	0	105 502
Sum	105 780	0	105 780
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Andre fordringer	302	0	302
Sum	302	0	302
<i>Omløpsmidler</i>			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	40 224 881	0	40 224 881
Kundefordringer	44 717	0	44 717
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	384 213	0	384 213
Andre fordringer	28 692 095	1 942	28 690 153
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13 451	13 451	0
Sum	69 359 357	15 393	69 343 964
<i>Langsiktige forpliktelser og gjeld</i>			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	3 000	0	3 000
Sum	3 000	0	3 000
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	386 294	0	386 294
Skyldig skattetrekk	70 936	70 929	7
Skyldige offentlige avgifter	207 865	166 717	41 148
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	0	79 243	-79 243
Avsatte feriepengar	157 334	0	157 334
Mottatt forskuddsbetaling	3 419 960	3 073 300	346 660
Annen kortsiktig gjeld	388 020	3	388 017
Sum	4 630 409	3 390 192	1 240 217
Sum	64 832 030	-3 374 799	68 206 829

NOTE 9 | INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Renteinntekter ¹	202 489	179 240
Andre inntekter	369	2 081
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	202 858	181 321

- 1 Renteinntekter er relatert til forskuddsbetalinger innenfor FMS-ordningen og fordeles mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell basert på eierskapet til de respektive prosjektene.

NOTE 10 | ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Tilskudd til utlandet ¹	200 726	193 993
Sum utbetalinger av tilskudd til andre	200 726	193 993

- 1 Tilskudd til utlandet gjelder kostnadsførte utbetalinger til NATO, som er Norges tilskudd til fellesfinansierte prosjekter i regi av alliansen. Beløpet vil variere fra år til år i takt med aktivitetsnivået i NATO.

NOTE 11

BEHOLDNINGER AV VARER OG DRIFTSMATERIELL (VARELAGER UNDER TILVIRKNING OG PROSJEKTBEHOLDNINGER)

Tall i 1 000 kroner

ANSKAFFELSESKOST	31.12.2024	31.12.2023
Lager teknisk materiell	678 055	687 636
Lager sanitetsforbruksmateriell	3 859	2 403
Lager forbruksmateriell	56 079	54 539
Lager datamaskiner	9 176	7 317
Lager arbeidsklær	6 237	159 094
Lager verktøy	23 304	26 430
Lager ammunisjon ¹	627 043	445 038
Lagerbeholdninger (periodiseringer) ²	169 158	409 061
Anskaffelseskost varer	1 572 911	1 791 518
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer) ³	-54 064	-59 406
Beholdninger av varer og driftsmateriell	1 518 847	1 732 112
Varelager under tilvirkning ⁴	38 706 034	26 741 880
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	40 224 881	28 473 992

- 1

Lager ammunisjon er i hovedsak knyttet til anskaffelsen av F-35 kampfly og P-8A maritime patruljefly.
- 2

Periodiseringer er i all hovedsak avsetninger for ikke registrerte varemottak knyttet til innkjøpsordningen Foreign Military Sales.
- 3

Ukurans skyldes at materiell er forringet i den grad at det ikke er mulig å benytte, eller at det er besluttet at materiellet av andre årsaker ikke kan brukes. Ukurans knyttes i hovedsak til nedskrivning av materiell innkjøpt under kontrakt med NHIndustries (38,3 MNOK). Kontrakten er hevet, og materiellet skal tilbakeleveres til NHIndustries. I henhold til forsiktighetsprinsippet er materiell innkjøpt fra NHIndustries kostnadsført. Nedgang i 2024 knyttes i hovedsak til reversering av nedskrivning av materiell innkjøpt under NHIndustries (4,1 MNOK).

- 4

Tilganger og de største overføringene til Forsvaret

Tall i 1 000 kroner

PROSJEKT	INNGÅENDE SALDO 1.1.2024	TILGANG 2024	OVERFØRT TIL FORSVARET	SALDO PER 31.12.2024
2047 P-8A Poseidon maritime patruljefly ⁵	148 744	1 991 530	1 799 099	341 176
2078 Luftovervåking	503 363	1 083 845	0	1 587 208
6346 Nye ubåter	410 281	6 193 976	0	6 604 257
6615 Nye kystvakt fartøy ⁶	1 483 964	943 103	2 413 462	13 605
7602 F-35-programmet – anskaffelse ⁷	12 619 568	3 525 804	1 351 305	14 794 067
Øvrige prosjekter	11 575 960	5 434 967	1 645 205	15 365 722
Sum	26 741 880	19 173 225	7 209 071	38 706 034

Forsvarsmateriell har fått unntak fra SRS 3 *Prinsippendring, estimatendring og korrigerende av feil* og SRS 12 *Beholdninger av varer og driftsmateriell* for regnskapsårene frem til 2020 vedrørende aktivisering av lønnskostnader og andre tilvirkningskostnader til *Varelager under tilvirkning*. Se nærmere beskrivelse i prinsippnote.

- 5

I 2024 er det siste av totalt fem maritime patruljefly overført til Forsvaret.
- 6

Det siste av i alt tre nye kystvakt fartøy er overført til Forsvaret i 2024.
- 7

I november og desember 2024 ankom til sammen seks nye kampfly til Norge, og verdien (5 600 MNOK) inngår i saldo på prosjekt 7602 F-35-programmet. Flyene blir overført til drift i Forsvaret i 2025.

NOTE 12 | KUNDEFORDRINGER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Kundefordringer til pålydende	44 717	72 658
Sum kundefordringer	44 717	72 658

NOTE 13 | OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER OG MOTTATTE FORSKUDDSBETALINGER

Tall i 1 000 kroner

OMARBEIDET

	31.12.2024	31.12.2023
Opptjente, ikke fakturerte driftsinntekter	384 213	271 687
Sum opptjente, ikke fakturerte driftsinntekter	384 213	271 687
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld) ¹	3 419 960	3 694 383
Sum mottatt forskuddsbetaling	3 419 960	3 694 383

1 Mottatt forskuddsbetaling gjelder i hovedsak salg av F-16 og innbetalinger fra andre NATO-land for fellesfinansierte samarbeidsprosjekter.

NOTE 14 | ANDRE FORDRINGER

Tall i 1 000 kroner

OMARBEIDET

	31.12.2024	31.12.2023
Forskuddsbetalt lønn	5 740	4 028
Reiseforskudd	1 068	971
Andre fordringer på ansatte	415	183
Andre fordringer	87 898	52 496
Andre forskuddsbetalte kostnader ¹	28 596 974	21 657 235
Sum andre fordringer	28 692 095	21 714 912

1 Spesifikasjon av andre forskuddsbetalte kostnader

	31.12.2024	31.12.2023
Forskudd FMS og NSPA ²	4 297 012	4 842 619
Bankkonto FMS ³	6 996 179	1 864 825
Bankkonto knyttet til investering F-35	2 201 613	2 009 855
Forskudd øvrige prosjekter ⁴	15 102 170	12 939 936
Sum forskuddsbetalte kostnader	28 596 974	21 657 235

2 Forskudd FMS og NSPA er beløp trukket fra bankkonto FMS for varer og tjenester som ikke er levert.

3 Bankkonto FMS er saldo for forskuddsbetalinger som ikke er betalt videre til leverandører i FMS-ordningen.

Anskaffelsesperioden i store prosjekter er lang og går over flere år, og betaling til leverandør skjer ved avtalte milepæler. Dette fører til at en andel av Andre forskuddsbetalte kostnader vil ha en varighet som overstiger tolv måneder frem i tid. Hele beløpet presenteres som omløpsmidler da det er knyttet til anskaffelser av Varelager under tilvirkning, som har tilsvarende klassifisering.

4 Økning av forskudd i 2024 knyttes i hovedsak til prosjekt 1146 Gjenanskaffelse NASAMS (1 017,9 MNOK), 7621 Bakkebasert luftvern (756,0 MNOK) og 5007 Artillerilokaliseringsradar (376,3 MNOK).

NOTE 15 | BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Bankinnskudd	13 451	6 343
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	13 451	6 343

NOTE 16 | ANNEN LANGSIKTIG GJELD

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Avsatt T-35-bonus ¹	3 000	3 545
Sum annen langsiktig gjeld	3 000	3 545

- 1 T-35-bonus er sluttavtaler for avdelingsbefal. Avsetningen inneholder estimat av påløpt bonus inklusive arbeidsgiveravgift. Nedgang i 2024 er hovedsakelig knyttet til reduksjon av den langsiktige delen av estimatet.

NOTE 17 | SKYLDIG SKATTETREKK

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Skattetrekk	70 907	69 855
Påleggstrekk	29	6
Sum skyldig skattetrekk	70 936	69 861

NOTE 18 | SKYLDIG OFFENTLIGE AVGIFTER

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Skyldig merverdiavgift og andre avgifter	171 504	233 861
Påløpt arbeidsgiveravgift	36 361	32 713
Sum skyldig offentlige avgifter	207 865	266 574

NOTE 19 | ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Tall i 1 000 kroner

	31.12.2024	31.12.2023
Påløpte kostnader	282 253	276 007
Skyldig lønn	60 087	61 901
Avsetning for lønnsoppgjøret for 2024 ¹	40 254	0
Annen kortsiktig gjeld ²	5 426	4 261
Sum annen kortsiktig gjeld	388 020	342 169

- 1** På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke Forsvarsmateriell utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Forsvarsmateriell har derfor gjort et estimat for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg), jf. note 3. Avsetningen inkluderer også virksomhetens eget bidrag til lønnsforhandlinger utover det som er fremforhandlet sentralt.
- 2** Annen kortsiktig gjeld er estimert kortsiktig del av avsetning for T-35-bonus knyttet til sluttavtaler for befal.

NOTE 20 | USIKRE FORPLIKTELSER OG BETINGEDE EIENDELER

I 2001 ble det inngått en kontrakt med NHIndustries om kjøp av maritime helikoptre. Denne kontrakten ble på grunn av langvarig mislighold fra leverandørens side hevet i sin helhet i juni 2022. Forsvarsmateriell har rettet krav om tilbakeføringsoppgjør og erstatning mot leverandøren. Kravene er bestridt, og det er usikkerhet om utfallet av saken. Offentliggjøring av opplysninger om denne tvisten kan forventes å skade virksomhetens stilling, og noteopplysningen er derfor ikke konkretisert ytterligere. NHIndustries har fremmet motkrav knyttet til tvisten nevnt over. Verdien kan ikke estimeres pålitelig.

To tidligere ansatte i Forsvaret har reist en sak mot Statens pensjonskasse (SPK) knyttet til at deler av variable tillegg skal være pensjonsgivende. Saken er berammet i Høyesterett etter at saksøker vant frem med sitt søksmål i tingretten. Det er SPK som er saksøkt, men en eventuell dom kan få konsekvenser for Forsvarsmateriell. Det er dog usikkerhet knyttet til Høyesteretts domsavgjørelse. Det er videre usikkert hvilken betydning saken vil ha for Forsvarsmateriell. Forsvarsmateriell har således ikke gjort noen avsetninger i regnskapet knyttet til denne saken.

NOTE 21 | KORRIGERING AV FEIL I TIDLIGERE ÅRS REGNSKAP

I regnskapet for 2024 er det foretatt en korreksjon av en vesentlig feil i tidligere års regnskap knyttet til periodisering av inntekter. Dette ifbm med en leveranse av NSM til Storbritannia som ble levert i 2023 uten at inntekten ble resultatført. Feilen beløper seg til 202 mill. kroner og er korrigert i samsvar med SRS 3 punkt 13 og 14 og sammenligningstillene er omarbeidet og avregnet med statskassen er korrigert for 2023.

BILDETEKST BAKSIDE:

Nordic Response 24

Personell fra Cyberforsvaret under øvelse Nordic Response 2024.

Foto: Forsvaret

VI UTRUSTER FORSVARET

